
OLAĞANÜSTÜ HAL TEDBİR VE DÜZENLEMELERİ 31 AĞUSTOS 2017

Güncellenmiş Durum Raporu

İnsan Hakları Ortak Platformu

*(İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği,
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, Yurttaşlık Derneği)*

Yayın tarihi: 18 Eylül 2017

İçindekiler

Giriş	- 4 -
Olağanüstü Hal Süresinin Uzatılması.....	- 4 -
Olağanüstü Hal Kararnamelerinin Meclis Denetimi.....	- 4 -
Olağanüstü Hal Kararnamelerinin Kapsamı	- 5 -
Olağanüstü Hal Kararnamelerinin Yargısal Denetimi	- 6 -
Olağanüstü Hal Kararnamelerinin ve Uygulamalarının İnsan Hakları Denetimi	- 6 -
OHAL Altında Soruşturma ve Kovuşturma İşlemleri.....	- 9 -
Gözetim ile ilgili OHAL Uygulamaları ve Düzenlemeleri:	- 10 -
Tutukluluk ile ilgili OHAL Uygulamaları ve Düzenlemeleri	- 12 -
Kişilere ve Kurumlara Yönelik OHAL Tedbirleri ve Düzenlemeleri	15
Kamu Görevinden İhraç Edilme	15
Tedbir Kararlarının Uygulanması (Kamu Görevinden İhraç Edilme):	16
Ek düzenlemeler	18
Eğitim Alanında İhraçlar	19
Milli Eğitim Bakanlığı.....	19
Yüksek Öğrenim Kurumlarından İhraçlar	21
İdari Kadrolardan İhraçlar	21
Adalet alanında İhraçlar	24
Adalet Bakanlığı Personeli	24
Yargı Kurumları	25
Güvenlik Alanında İhraçlar	28
İçişleri Bakanlığı	28
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü/Belediye ve İl Özel İdaresi çalışanları	30
Kapatılan Kurum ve Kuruluşlar	31
Özel Sağlık ve Öğretim Kurumları, Yurt ve Pansiyonlar, Üniversiteler, Sendikalar.....	31
Özel Sağlık Kuruluşları.....	31
Özel Öğretim kurum ve kuruluşları.....	31
Vakıf Yükseköğretim kurumları.....	33
Sendika, federasyon ve konfederasyonlar.....	33
Kayyım Atanan Şirketler	33
Kapatılan Basın, Yayın, Radyo, Televizyon ve Haber Ajansları.....	34
Kapatılan Dernekler	40
Kapatılan Vakıflar.....	41
Yerel Yönetimlere Yönelik Tedbirler	42
Ek Düzenlemeler.....	44

OHAL Tedbirlerine Karşı Bireysel Başvurular.....	46
Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu	47
EK: OHAL Kararnameleri il Yapılan Mevzuat Düzenlemeleri (Liste).....	52

Giriş

15 Temmuz 2016 tarihine yaşanan darbe girişimi ardından ilan edilen ve 19 Temmuz 2017 tarihinde bir yılını dolduran Olağanüstü Hal 3 ay daha uzatıldı.

Beşinci üç aylık döneminin içinde olan Olağanüstü Hal süresince en sonuncusu 25 Ağustos 2017 tarihinde yayınlanan 28 Kanun Hükmünde Kararname ile herhangi bir yargı kararı aranmaksızın kamu görevinde çalışanlara, sivil toplum örgütlerine, gazetecilere, yazılı ve görsel medya organlarına, şirketlere ve belediyelere yönelik ihraç, kapatma ve kayyım atama gibi yöntemler içeren tedbirler uygulandı. Bu tedbirlerin yanı sıra, Olağanüstü Hal Kararnameleri ile TBMM denetimine tabi olmaksızın bir dizi mevzuatta kalıcı değişiklikler yapıldı.

Olağanüstü Hal Süresinin Uzatılması

15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe girişiminin ardından Hükümet, 20 Temmuz 2016 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 120. Maddesinin verdiği yetkiyi¹ kullanarak 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi² kapsamında bütün ülkede 21 Temmuz 2016 tarihinden başlamak üzere üç ay süre ile Olağanüstü Hal ilan etti. İlk üç aydan sonra OHAL üç kez daha uzatıldı. TBMM'de kararlar oy çokluğu esasına göre alındı. (Bkz. Tablo 1)

Tablo No.1. OHAL İlanı ve Uzatma Kararları

	OHAL Dönemleri	Bakanlar Kurulu Kararı Tarih/ No	TBMM Genel Kurul Oturumu Tarih/No
1. Üç ay	21.07.2016-18.10.2016	1116 sayı/ 20.07.2016	21.07.2016/117. Birleşim
2. Üç ay	19.10.2016 – 18.01.2017	1130 sayı/ 11.10.2016	11.10.2016/5. Birleşim
3. Üç ay	19.01.2017 – 18.04.2017	1134 sayı/ 3.01.2017	3.01.2017/49 Nolu Birleşim
4. Üç ay	19.04.2017-18.07.2017	1139 sayı/ 18.04.2017	18.04.2017/84 No.lu Birleşim
5. Üç ay	19.07.2017-18.10.2017	1154 sayı/17.07.2017	17.07.2017/112 No.lu Birleşim

Olağanüstü Hal Kararnamelerinin Meclis Denetimi

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla Olağanüstü Halin ilan edildiği 20 Temmuz 2016 tarihinden bu yana 28 adet Kanun Hükmünde Kararname yayınlandı. Bu kararnamelerin sadece 5'i TBMM Genel Kurulunda görüşülerek kanunlaştırıldı. Komisyonlarda görüşülmeden TBMM Genel Kuruluna gönderilen 23 Kanun Hükmünde Kararname henüz görüşülmedi, 3 kararname ise ilgili Meclis Komisyonlarında bekliyor. ³

¹ TC Anayasası; MADDE 120- Anayasa ile kurulan hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilân edebilir.

² 2935 Sayılı Olağanüstü Hal Kanunu; Madde 3 - (b) (...) Olağanüstü hal kararı Resmi Gazete'de yayımlanır ve hemen Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur. Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise derhal toplantıya çağrılır. Meclis, olağanüstü hal süresini değiştirebilir. Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, her defasında dört ayı geçmemek üzere, süreyi uzatabilir veya olağanüstü hali kaldırabilir. Bakanlar Kurulu, olağanüstü halin bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendi gereğince ilanından sonra; süreyi uzatmaya, kapsamını değiştirmeye veya olağanüstü hali kaldırmaya ilişkin hususlarda da karar almadan önce Milli Güvenlik Kurulunun görüşünü alır.(...)

³ Bkz. https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/khk_sd.sorgu_yonlendirme

Tablo No 2. OHAL Döneminde Çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler ve TBMM Denetimi							
Kararname No	Resmi Gazetede Yayınlanma Tarihi	TBMM'ye gönderilme	TBMM Başkanlığı tarafından Komisyona gönderilme	Komisyonlardan Çıkış	Komisyon raporunun mevcudiyeti	Genel Kurulda Görüşme	Resmi Gazetede Kanun olarak Yayınlanma tarihi ve kanun no.
KHK/667	23.07.2016	23.07.2016	25.07.2016	15.08.2016	Rapor vermedi	18.10.2016	29.10.2016 No:6749
KHK/668	27.07.2016	27.07.2016	29.07.2016	19.08.2016	Rapor vermedi	8.11.2016	24.11.2016 No: 6749
KHK/669	31.07.2016	31.07.2016	5.08.2016	4.10.2016	Rapor vermedi	9.11.2016	24.11.2016 No: 6756
KHK/670	17.08.2016	17.08.2016	18.08.2016	17.10.2016	Rapor vermedi	gündemde	
KHK/671	17.08.2016	17.08.2016	18.08.2016	17.10.2016	Rapor vermedi	9.11.2016	24.11.2016 No: 6757
KHK/672	1.09.2016	1.09.2016	1.10.2016	22.10.2016	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/673	1.09.2016	1.09.2016	1.10.2016	22.10.2016	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/674	1.09.2016	1.09.2016	1.10.2016	22.10.2016	Rapor vermedi	10.11.2016	24.11.2016 No: 6758
KHK/675	29.10.2016	31.10.2016	3.11.2016	24.11.2016	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/676	29.10.2016	31.10.2016	3.11.2016	24.11.2016	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/677	22.11.2016	22.11.2016	28.11.2016	19.12.2016	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/678	22.11.2016	22.11.2016	28.11.2016	19.12.2016	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/679	6.01.2017	6.01.2017	16.01.2017	6.02.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/680	6.01.2017	6.01.2017	16.01.2017	6.02.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/681	6.01.2017	6.01.2017	16.01.2017	6.02.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/682	23.01.2017	23.01.2017	27.01.2017	17.02.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/683	23.01.2017	23.01.2017	27.01.2017	17.02.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK/684	23.01.2017	23.01.2017	27.01.2017	17.02.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK 685	23.01.2017	23.01.2017	27.01.2017	17.02.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK 686	7.02.2017	8.02.2017	15.02.2017	08.03.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK 687	9.02.2017	9.02.2017	15.02.2017	08.03.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK 688	20.03.2017	29.03.2017	17.04.2017	08.05.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK 689	29.04.2017	29.04.2017	08.05.2017	29.05.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK 690	29.04.2017	29.04.2017	08.05.2017	29.05.2017	Rapor vermedi	Gündemde	
KHK 691	22.06.2017	22.06.2017	30.06.2017		Komisyonunda		
KHK 692	14.07.2017	14.07.2017	18.07.2017		Komisyonunda		
KHK 693	25.08.2017						
KHK 694	25.08.2017						

Olağanüstü Hal Kararnamelerinin Kapsamı

OHAL'in 14 ayı bulan uygulanma döneminde yayınlanan kanun hükmünde kararnamelerde kişilere ve kurumlara yönelik alınacak tedbir kararlarının yanı sıra mevzuat düzenlemeleri de yer aldı. Raporun ilerleyen bölümlerinde tedbir ve düzenlemelere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Raporun en sonunda verilen Ekte olağanüstü hal kararnameleri ile hangi mevzuatta değişiklik yapıldığına dair bir liste yer almaktadır (bkz. Sh. 48).

Olağanüstü Hal Kararnamelerinin Yargısal Denetimi

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri, 668, 669, 670 ve 671 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamelerin iptali ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesine başvurdu.

Ancak Anayasa Mahkemesi, bu başvuruları, “Anayasa’nın 121. maddesi uyarınca çıkarılan dava konusu KHK hükümlerinin, Anayasa’nın 148. maddesinin birinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “... olağanüstü hallerde, sıkıyönetim ve savaş hallerinde çıkarılan kanun hükümünde kararnamelerin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz.” hükmü karşısında, esasa geçilerek yargısal denetiminin yapılmasının mümkün olmadığı ve iptal taleplerinin yetkisizlik nedeniyle reddedilmesi gerektiği” gerekçesiyle reddetti.

Anayasa Mahkemesine Norm denetimi için götürülen KHKlar	Anayasa Mahkemesi kararı (tarih/sayı/resmi gazete)	
668 sayılı KHK ⁴	Esas Sayısı	2016/166
	Karar Sayısı	2016/159
	Karar Tarih	12.10.2016
	R.G. Tarih – Sayısı	4.11.2016-29878
669 Sayılı KHK ⁵	Esas Sayısı	2016/167
	Karar Sayısı	2016/160
	Karar Tarih	12.10.2016
	R.G. Tarih – Sayısı	4.11.2016-29878
670 sayılı KHK ⁶	Esas Sayısı	2016/171
	Karar Sayısı	2016/164
	Karar Tarih	2.11.2016
	R.G. Tarih – Sayısı	8.11.2016 – 29882
671 sayılı KHK ⁷	Esas Sayısı	2016/172
	Karar Sayısı	2016/165
	Karar Tarih	2.11.2016
	R.G. Tarih – Sayısı	8.11.2016 – 29882

Olağanüstü Hal Kararnamelerinin ve Uygulamalarının İnsan Hakları Denetimi

Türkiye, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletlerin insan hakları sözleşmelerini imzalamış bir devlet olarak bu mekanizmaların insan hakları denetim mekanizmalarına bağlıdır.

Bu bağlamda Türkiye, 2002 yılında onayladığı Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi yükümlülüklerinin kısıtlanabileceğine ilişkin bildirimini 21 Temmuz 2016 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine yaptı ve Sözleşmenin 2/3, 9 10, 12, 13, 14, 17, 19, 21, 22, 25, 26 ve 27. Maddelerindeki yükümlülüklerle yönelik kısıtlama yapılacağı bildirdi.

⁴ Bkz. <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/88fb7250-c8cc-4e9d-b723-c1a14278c17b?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>

⁵ <http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/04955a1a-a3e0-417b-8702-1005d98f8252?excludeGerekce=False&wordsOnly=False>

⁶

<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161108.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161108.htm>

⁷

<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161108.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161108.htm>

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi bağlamında Türkiye, Avrupa Konseyi'ndeki Daimî Temsilcisi kanalıyla Avrupa Konseyi Genel Sekreterine 21 Temmuz 2016 tarihinde bildirimde bulunmuştur.

Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapılan bildirimde 15 Temmuz'da karşılaşılan darbe girişimi ile ulusun yaşamına yönelik bir tehdidin oluştuğunu belirterek olağanüstü hal kanunu hakkında bilgi verilmiş ve bu süreçte alınan önlemlerin Türkiye'nin AIHS'den kaynaklanan yükümlülüklerinin, sözleşmenin izin verdiği ölçüde, kısıtlanabileceği yer almıştır.

Olağanüstü Hal dönemlerinde onaylanmış insan hakları sözleşmelerinin (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi) maddelerinde yapılacak derogasyonlar⁸ da bildirimde ve denetime tabidir. Ancak bu derogasyonlar mutlak niteliğindeki sözleşme maddeleri için mümkün değildir.

Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin "derogasyon" yapılamayacak maddeleri	
6. madde	Yaşama hakkı
7. madde	İşkence, zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmanın yasaklanması ve hiç kimsenin kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulmaması
8. madde, 1. ve 2. paragraflar	Kölelik, kulluk ve köle ticaretinin her şeklinin yasaklanması
11. madde	Bir kimsenin, sırf akitten doğan yükümlülüğünü yerine getiremediği gerekçesiyle hapsedilmesinin yasaklanması
15. madde	Ceza hukukunda, suç ve cezaların kanuniliği ilkesi, suç sayılan bir fiile, işlendiği zaman yürürlükte olan cezadan daha ağır ceza verilmemesi, fiilin işlenmesinden sonra yasalarda bu fiile karşılık daha hafif bir ceza öngörülecek olursa, fiili işleyene bu ikinci cezanın uygulanması
16. madde	Herkesin kanun önünde kişi olarak tanınma hakkı
18. madde	Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahip olması
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin "derogasyon" yapılamayacak maddeleri	
2. madde	Yaşama hakkı
3. madde	İşkence, zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmanın yasaklanması ve hiç kimsenin kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulmaması

⁸ Derogasyon kelimesi, "genel kuraldan ayrılma" anlamındadır.

Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi açısından derogasyon (kısıtlama) ve sınırları

Olağanüstü durumlarda Sözleşmenin 4. maddesinin 1. paragrafına göre, taraf Devletler alınan tedbirlerin ırk, renk, cinsiyet, dil, din ya da toplumsal kökene dayalı bir ayrımcılık içermemesi kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde olmak üzere, bu Sözleşme' den doğan yükümlülüklerinden ayrılan tedbirler olabilir. 4. maddenin 1. paragrafına göre, bu Sözleşme' den doğan yükümlülüklerden ayrılan tedbirler, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülükler ve özellikle uluslararası insancıl hukuka aykırı olmamalıdır. Bir Devlet'in, Sözleşme' den kaynaklanan yükümlülüklerini askıya alması veya bu yükümlülüklerden ayrılan tedbirler alması, taraf olduğu diğer bir uluslararası sözleşmenin ihlali veya genel bir uluslararası hukuk yükümlülüğünün ihlali sonucunu doğuruyorsa, 4. madde Sözleşme'nin bazı hükümlerinin derogasyonunu meşrulaştırmayacaktır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi açısından "derogasyon" ve sınırları

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15. maddesi (olağanüstü hallerde yükümlülükleri askıya alma) Taraf Devletlerin hükümetlerine, istisnai koşullarda, Sözleşme kapsamındaki belirli hak ve özgürlükleri koruma yükümlülüklerini geçici, kısıtlı ve denetimli bir şekilde askıya alma imkânı sunmaktadır. Bu hükmün uygulanması, aşağıdaki usul ve esas koşullarına bağlıdır:

- Askıya alma hakkına yalnızca savaş zamanında veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde başvurulabilir;
- Devlet, yalnızca durum kesinlikle gerektirdiği ölçüde, Sözleşmede öngörülen yükümlülükler aykırı tedbirler alabilir;
- Yükümlülükler aykırı tedbirler, Devletin uluslararası hukuktan doğan başka yükümlülüklerine ters düşmemelidir;
- Aykırı tedbirler alma hakkını kullanan her Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine konu hakkında tam bilgi verir.
- Sözleşmede öngörülen belirli haklar, yükümlülükler aykırı tedbir almaya izin vermez.

4.Madde	Kölelik, kulluk ve köle ticaretinin her şeklinin yasaklanması
7. Madde	Kanunsuz cezanın olmaması
6 No'lu Protokol-1. maddesi	Bariş zamanında ölüm cezasının kaldırılması
13 No'lu Protokol-1. maddes	Ölüm cezasının kaldırılması
7 No'lu Protokol- 4. madde	Aynı suçtan iki kez yargılanmama ve cezalandırılmama hakkı

20 Temmuz 2016-31 Ağustos 2017 dönemi arasında Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi'nin ilgili mekanizmalarının yaptığı ziyaret, inceleme ve görüşleri aşağıda listelenmiştir.

Avrupa Konseyi	
Ziyaretler	
27-29 Eylül 2016	Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri: Nils Muižnieks
3-4 Kasım 2016	Venedik Komisyonu Raportörleri: Claire Bazy Malaurie, Sarah Cleveland, Regina Kiener, Sn. Hanna Suchocka, Sn. Kaarlo Tuori ve Mr Jan Velaers
24 Ocak 2017	Venedik Komisyonu Raportörleri: Esanu ve Hirschfeldt
6-7 Şubat 2017	Venedik Komisyonu Raportörleri: Christoph Grabenwarter, Regina Kiener, Martin Kuijerand, Herdis Kjerulf Thorgeirsdottir
20-21 Şubat 2017	Venedik Komisyonu Raportörleri: Hanna Suchocka, Richard Barrett, Thomas Markert ve Simona Granata-Menghin
Raporlar-Görüşler	
3-4 Ekim 2016	Avrupa Yerel Yönetimler Kongresi Türkiye Ziyareti
07 Ekim 2016 ⁹	Türkiye'de Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlerin İnsan Haklarına Etkilerine ilişkin Memorandum- CommDH(2016)35
12 Aralık 2016	Türkiye - 15 Temmuz 2016 Başarısız Darbe Girişimi Sonrasında Çıkarılan 667 ilâ 676 Sayılı Olağanüstü Hal Kanun Hükmünde Kararnameleri Hakkında Görüş, Venedik Komisyonu tarafından 109. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilmiştir (Venedik, 9-10 Aralık 2016) CDL-AD(2016)037-tur
18-20 Aralık 2016	Avrupa Yerel Yönetimler Kongresi Türkiye Ziyareti
9-13 Ocak 2017	Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi- Ms Ingebjørg Godskesen, Marianne Mikko, Estonia,
15 Şubat 2017	Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Nils Muižnieks : Türkiye'de ifade özgürlüğü ve medya özgürlüğüne ilişkin Memorandum/ (6-14 Nisan 2016 Ziyaret raporu)- CommDH(2017)5
13 Mart 2017	Venedik Komisyonu: SON DÖNEMDE ÇIKARILAN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE YER ALAN MEDYA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN TEDBİRLER HAKKINDA GÖRÜŞ - Venedik Komisyonu tarafından 109. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilmiştir CDL-AD(2017)007-e
13 Mart 2017	Venedik Komisyonu: Türkiye - Sulh Ceza Hâkimliklerinin Görev, Yetki ve İşleyişleri Hakkında Görüş, Venedik Komisyonu tarafından 110. Genel Kurul Toplantısında kabul edilmiştir (Venedik, 10-11 Mart 2017)- CDL-AD(2017)004-tur
13 Mart 2017	Venedik Komisyonu: Türkiye - Türkiye Büyük Millet Meclisi Tarafından 21 Ocak 2017 Tarihinde Kabul Edilen ve 16 Nisan 2017 Tarihinde Referanduma Sunulacak Olan Anayasa Değişikliği Teklifi Hakkında Görüş, Venedik Komisyonu tarafından 110. Genel Kurul Toplantısında kabul edilmiştir (Venedik, 10-11 Mart 2017)- CDL-AD(2017)005 Tur

⁹ <https://rm.coe.int/16806db768>

29 Mart 2017 ¹⁰	Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Kongresi: Türkiyede seçilmiş yerel yöneticilerin durumuna ilişkin Bilgi Toplama Heyeti raporu- Resolution 416 (2017)1
8 Mart 2017	Ingebjørg Godskesen, Marianne Mikko, Türkiyede Demokratik Kurumların İşleyişi - ziyaret Ocak
Birleşmiş Milletler	
Ziyaretler	
14-18 Kasım 2016	Richard Kaye, Düşünce ve İfade Özgürlüğünün Korunması ve Geliştirilmesine ilişkin Birleşmiş Milletler Özel Raportörü Türkiye Ziyareti
27 Kasım - 2 Aralık 2016	Nils Melzer, İşkence ve diğer aşağılayıcı, insanlık dışı Muamele Birleşmiş Milletler Özel Raportörü Türkiye Ziyareti – Raporu henüz yayınlanmadı
Raporlar	
7 Haziran 2017	Düşünce ve İfade Özgürlüğünün Korunması ve Geliştirilmesine ilişkin Özel Raportörün Türkiye Ziyaretine İlişkin Raporu - A/HRC/35/22/Add.3
Açıklamalar	

OHAL Altında Soruşturma ve Kovuşturma İşlemleri

OHAL ilanının hemen ardından 23 Temmuz 2016 tarihinde yayınlanan 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6. Maddesinde, ve 27 temmuz 2016 tarihinde yayınlanan 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3. Maddesinde **olağanüstü halin devamı süresince** 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve toplu işlenen suçlar bakımından yürütülen soruşturma ve kovuşturma usulleri tanımlanmıştır. Soruşturma ve Kovuşturma işlemlerini ve alınacak tedbirleri belirleyen 667 ve 668 sayılı KHK'larda daha sonra çıkarılan KHKlar ile bir dizi değişiklik gerçekleştirilmiştir. 667 sayılı KHK ile Hakkında idari işlem yapılanların yanı sıra, aynı nedenlerle haklarında suç soruşturması/kovuşturması yürütülenlerin pasaportlarının iptal edileceği hükme bağlandı. Daha sonra 673 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, pasaport iptali eşlere yönelik olarak da genişletildi.

Ceza Muhakemeleri Kanununda yapılan değişiklikler

694 sayılı KHK ile 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanununda değişiklikler yapılmıştır. İhbar ve şikâyet üst başlıklı 158. Maddeye aşağıdaki ek yapılmıştır

(Ek: 15/8/2017-KHK-694/145 md.) İhbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılması veya ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olması durumunda soruşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilir. Bu durumda şikâyet edilen kişiye şüpheli sıfatı verilemez. Soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar, varsa ihbarda bulunana veya şikâyetçiye bildirilir ve bu karara karşı 173 üncü maddedeki usule göre itiraz edilebilir. İtirazın kabulü hâlinde Cumhuriyet başsavcılığı soruşturma işlemlerini başlatır. Bu fıkra uyarınca yapılan işlemler ve verilen kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından görülebilir. (694 sayılı KHK, Madde 145)

Aynı Kanun Hükmünde Kararnamenin 146. Maddesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanununda 161.fıkarsına ekleme yapılarak milletvekillerine ilişkin soruşturma ve kovuşturma yapma yetkisi Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına ve Ankara ağır ceza mahkemesine verilmiştir.

¹⁰ Bkz.

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=2453283&Site=COE&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FD8E64&BackColorLogged=FDC864&direct=true>

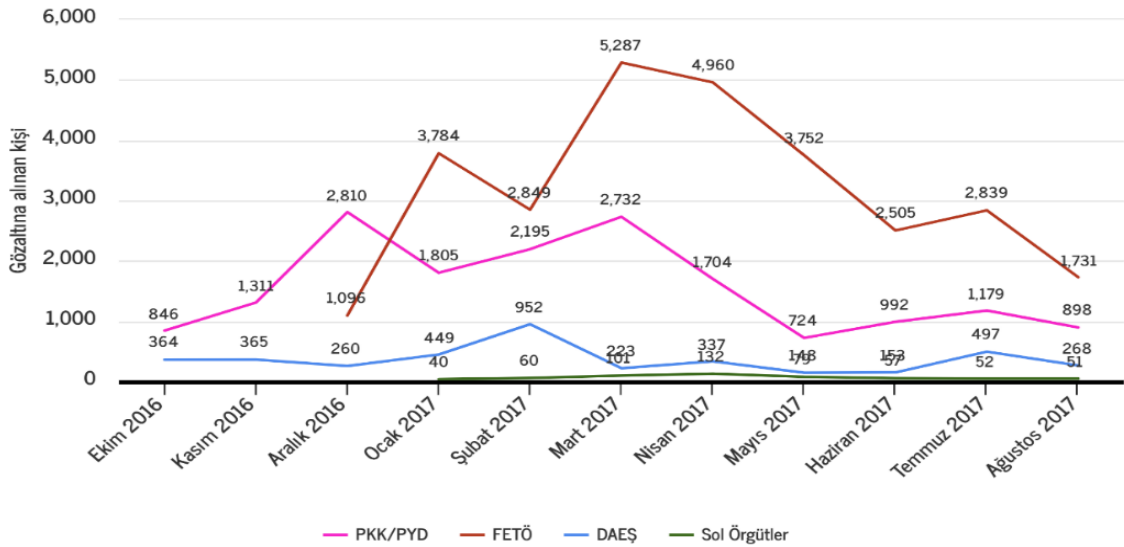
Gözaltı ile ilgili OHAL Uygulamaları ve Düzenlemeleri:

15 Temmuz 2016 darbe teşebbüsünün ardından kaç kişinin gözaltına alındığına dair 17 Ekim 2016 tarihine kadar düzenli bir bilgi edinme olanağı bulunmamakla birlikte, 15 Temmuz sonrasında 31 Ağustos 2017 tarihine kadar gözaltına alınanların sayısı en az 110 bin kişiyi buldu.

İnsan Hakları Derneği'nin "15 Temmuz darbe kalkışması ve Olağanüstü Hal (OHAL) sürecinde yaşanan hak ihlalleri" raporunda Eylül 2016 sonu itibarıyla 58 bin 862 kişi gözaltına alındı.¹¹

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ tarafından 22.11.2016 tarihinde Adalet Bakanlığı'nın 2017 bütçesi kapsamında yapılan görüşmeler sırasında sorulan sorulara verilen yanıtlar itibarıyla, haklarında FETÖ/PDY kapsamında işlem yapılmış şüpheli sayısının **92,607** olduğu ve bunların 36,951'inin tutuklandığı, tutuklu olanların 6288'ini askerler, 7516'sını emniyet görevlisi(polis) oluşturduğu bilgisi verilmiştir. Adalet Bakanı ayrıca, 3698 yargı mensubu hakkında işlem yapılmış olduğunu ve bunların 2410'unun tutuklu olduğunu da belirtmiş ve tutuklu sayısının 39.378 olduğunu belirtmiştir.¹² Ayrıca gözaltına alınanların 27.645'i de adli kontrol şartıyla serbest bırakılmıştır.

İçişleri Bakanlığı 17 Ekim 2016 tarihinden itibaren yapılan operasyonlara, gözaltı işlemlerine ve tutuklamaya yönelik haftalık istatistik yayınlamaya başlamıştır. İçişleri Bakanlığı tarafından 17 Ekim 2016 tarihinden itibaren düzenli olarak sağlanan haftalık bilgilendirme notlarından derleyebildiğimiz kadarıyla 17 Ekim 2016- 31 Ağustos 2017 arasındaki dönemde "terör örgütleriyle irtibatı olduğu değerlendirilen" 50587 kişi hakkında gözaltı işlemi uygulandı.¹³ Gözaltına alınanların %57'si (28803 kişi) "FETÖ/PDY", %40'ı (17196 kişi) "PKK/PYD" ve %7,9'u (4016 kişi) "DAEŞ" ve %1,1'i (572 kişi) "Sol örgütler" ile ilişkili olarak nitelendirildi.

İçişleri Bakanlığının Nisan 2017-Ağustos 2017 dönemine ilişkin verilerine göre, "Terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven, terör örgütleri ile iltisaklı olduğunu alenen beyan eden, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk eden, devlet büyüklerine hakaretlerde bulunan, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, nefret söylemleri içerdigi" iddiasıyla toplam 20345 sosyal medya hesabı incelemeye alınmış ve tespit edilen 8789 kişinin 1198'i gözaltına alınmıştır.

¹¹ <http://www.ihd.org.tr/15-temmuz-darbe-kalkismasi-ve-ohal-surecinde-yasanan-hak-ihlalleri-bilancosu/>

¹² Bkz. https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=1791, sh.91

¹³ Bkz. www.icisleri.gov.tr

Düzenlemeler

Gözaltı süresi

Olağanüstü Hal ilanının ardından yayınlanan 667 (23.07.2016) ve 668 (28.07.2016) sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile gözaltı süresi **30** güne çıkarıldı. 2016 yılının sonuna kadar geçen sürede uygulanan bu süre Avrupa Konseyinin farklı mekanizmalarının uyarılarıyla 23 Ocak 2017 tarihli 684 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile maksimum 14 güne (7+7) indirildi. Değişiklik kararnamenin yayımlandığı günden itibaren geçerli oldu.¹⁴

667 sayılı KHK	Soruşturma ve kovuşturma işlemleri		
Madde 6	a) Gözaltı süresi, şüphelinin yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren otuz günü geçemez.	684 sayılı KHK	Madde 10: "a) Gözaltı süresi, şüphelinin yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren yedi günü geçemez . Delillerin toplanmasındaki güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle Cumhuriyet savcısı, gözaltı süresinin yedi gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir."

Gözaltına alınan kişilerin yakınlarının haberdar edilmesi

Herhangi bir KHK'da belirtilmemiş olmakla birlikte, gözaltına alınanların Ceza Muhakemeleri Kanununun 95. Maddesinde yakınlarına derhal haber verme yükümlülüğünün aksine OHAL döneminde Cumhuriyet Savcıları tarafından 24 saat haberleşme kısıtlaması keyfi olarak uygulanmaktadır.

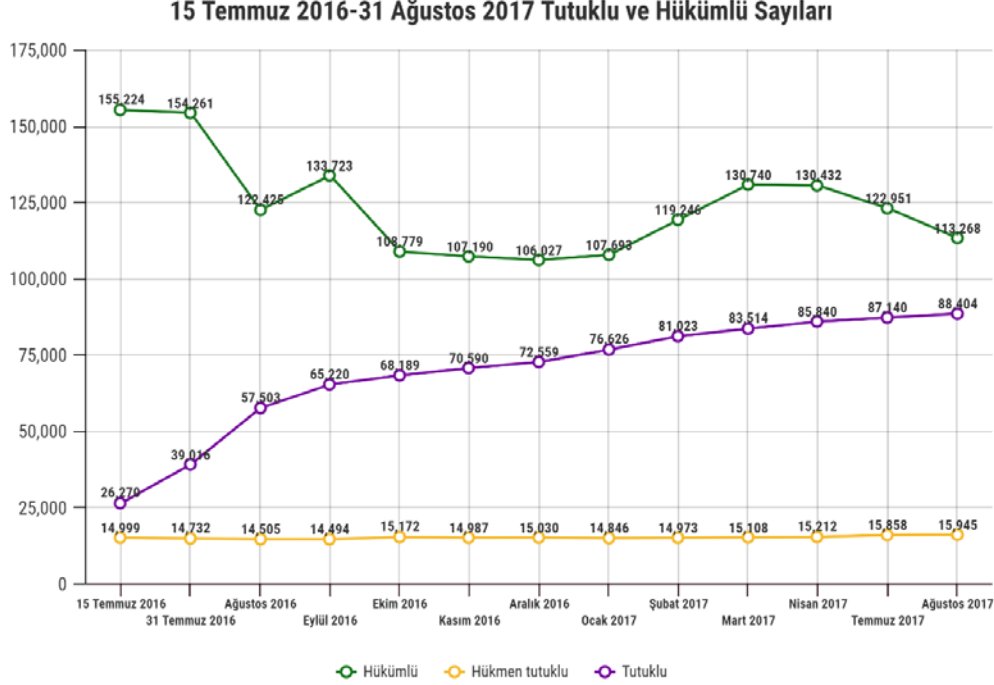
Gözaltında avukata erişim

28 Temmuz 2016 tarihli 668 sayılı KHK ile Cumhuriyet Savcılarının gözaltına alınan kişilerin avukatlara erişimini sınırlama yetkisi 5 güne kadar çıkarıldı. Daha sonra 23 Ocak 2017 tarihinde yayınlanan 684 sayılı Kanun hükmünde Kararname ile bu süre 24 saate indirildi.

¹⁴ 684 sayılı KHK'ya eklenen Geçici bir madde ile 23 Ocak 2017 tarihinden bu KHK öncesinde "5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve toplu işlenen suçlar nedeniyle gözaltına alınan kişiler" hakkındaki gözaltı süreleri değişmeksizin azami 30 gün olarak kaldı (Geçici Madde 1, 684 Sayılı KHK).

Tutukluluk ile ilgili OHAL Uygulamaları ve Düzenlemeleri

UYAP verilerine göre, 31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla tutuklu sayısı 87404'dür¹⁵.

Tarih	Hükümlü	Hükmen tutuklu	Tutuklu-genel	OHAL dönemi içinde tutuklananlar
14.Tem.16	155224	14999	26322	0
31.Tem.16	154261	14732	39016	12694
Ağu.16	122425	14505	57503	18487
Eyl.16	133723	14494	65220	7717
Eki.16	108779	15172	68189	2969
Kas.16	107190	14987	70590	2401
Ara.16	106027	15030	72559	1969
Oca.17	107693	14846	76626	4067
Şub.17	119246	14973	81023	4397
Mar.17	130740	15108	83514	2491
Nis.17	130432	15212	85840	2326
Tem.17	122951	15858	87140	1300
Ağu.17	113268	15945	88404	1264
Toplam				62082

Düzenlemeler

Tutukluların avukatları ile görüşmesi

¹⁵ İstatistikler için bkz. <http://istatistikler.uyap.gov.tr/>

668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6. Maddesinin d bendi ile tutukluların avukatları ile görüşmelerine “toplumun ve ceza infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürülmesi, terör örgütü veya diğer suç örgütlerinin yönlendirilmesi, bunlara emir ve tâlimat verilmesi veya yorumlarıyla gizli, açık ya da şifreli mesajlar iletilmesi ihtimalinin varlığı halinde, Cumhuriyet savcısının kararıyla,” aşağıda belirtilen kısıtlamaların konulabileceği hükme bağlandı.

- Görüşmelerin teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilmesi,
- Tutuklu ile avukatın yaptığı görüşmeleri izlemek amacıyla görevli bulundurulması,
- Tutuklunun avukatına veya avukatın tutukluya verdiği belge veya belge örnekleri, dosyalar ve aralarındaki konuşmalara ilişkin tutukları kayıtlara el konulması
- Görüşmelerin gün ve saatlerinin sınırlandırılması
- Tutuklunun yaptığı görüşmenin, belirtilen amaçla yapıldığının anlaşılması hâlinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu husus gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanır. Görüşme başlamadan önce, taraflar bu hususta uyarılır.
- Tutuklu hakkında, tutanak tutulması hâlinde, Cumhuriyet savcısının istemiyle tutuklunun avukatlarıyla görüşmesi sulh ceza hâkimliğince yasaklanması ve Barodan yeni bir avukat görevlendirilmesinin istenmesi. Baro tarafından bildirilen avukatın değiştirilmesi Cumhuriyet savcısı tarafından istenebilmesi (668 sayılı KHK: Madde 6(d))

Tutukluların Yakınları ile görüşmesi ve haberleşmesi

668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6.maddesinin e bendinde tutukluların yakınları ile görüşme ve haberleşmesi düzenlendi. Buna göre

- Belgelendirilmesi koşuluyla sadece eşi, ikinci dereceye kadar kan ve birinci derece kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından ziyaret edilebilecek,
- Adalet Bakanlığı ile Cumhuriyet başsavcılığı da kendi yetkilerini kullanabilecek
- Tutuklular telefonla haberleşme hakkından ancak **on beş günde** bir ve bu bentte sayılan kişilerle sınırlı olarak on dakikayı geçmemek üzere faydalanabilecekler

Tutukluluk süresi

694 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Tutuklulukta Gececek Süre başlıklı CMK 102. Maddesinin 2. Fıkrasında yapılan kalıcı bir değişiklikle ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren işlerde azami tutukluluk süresi beş yıldan, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarda **yedi yıla** çıkarıldı.

Tutukluluğa İtiraz

Tutukluluk kararına itiraz edilen sulh ceza hâkimliği veya mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; yerinde görmezse en çok on gün içinde, itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderir. (668: Madde 3)

Tahliye talepleri en geç otuzar günlük sürelerle tutukluluğun incelenmesi ile birlikte dosya üzerinden karara bağlanır.

Tutuklu ve Hükümlülerin iadesi ya da takas edilmesi

694 sayılı KHK ile 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 26. Maddesine bir fıkra eklenmiştir. Bu fıkraya göre “Türk vatandaşları hariç olmak üzere tutuklu veya hükümlü bulunanlar; ırkı, etnik kökeni, dini, vatandaşlığı nedeniyle cezalandırılmayacağı, onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulmayacağı ya da işkence ve kötü muameleye maruz kalmayacağına ilişkin güvenceler bulunması kaydıyla, milli güvenliğin veya ülke menfaatlerinin gerektirdiği hallerde Dışişleri Bakanının talebi üzerine Adalet Bakanının teklifi ve

Cumhurbaşkanının onayı ile başka bir ülkeye iade edilebilir veya başka bir ülkede tutuklu ya da hükümlü bulunanlar ile takas edilebilir". (Madde 74)

Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubuna¹⁶ Yapılan Başvurular

Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu (bundan sonra Çalışma Grubu), kendisine yapılan başvurulardan üçüne ilişkin olarak vardığı görüşleri 8 Haziran 2017, 16 Haziran 2017 ve 27 Temmuz 2017 tarihlerinde yayınladı.

1/2017 sayılı Görüş¹⁷: 16 Haziran 2016 tarihinde evinden eşi ile birlikte gözaltına alındıktan sonra 21 Ağustos – 27 Kasım 2016 tarihleri arasında tutuklu kalan Görgeç başvurusuna verilen görüş.

38/2017 sayılı Görüş¹⁸: 21 Temmuz 2016 tarihinde bir yakalama emrine istinaden 15 meslektaşı ile birlikte polis tarafından gözaltına alındıktan sonra tutuklanan ve hakkında tutuklandıktan 6 ay sonra iddianame hazırlanan Çelik başvurusuna verilen görüş.

41/2017 sayılı Görüş¹⁹: İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Basın Bürosu, 18 Ağustos 2016 tarihinde, *Cumhuriyet* gazetesini ile ilgili olarak açılan soruşturma sonucu 31 Ekim 2016 tarihinde ve 11 Kasım 2016 tarihinde gözaltına alınan ve bilahare tutuklanan (4 Kasım 2016 ve 12 Kasım 2016) Cumhuriyet Gazetesi mensupları adına yapılan başvuruya verilen görüş.

Tutukluluğun bir mahkeme önünde hukuka uygunluğunun denetlenmesi hakkının bir uluslararası örf ve adet hukuku kuralı olduğunu ve esas itibarıyla derogasyona izin vermeyen, *jus cogens* niteliğini haiz bir kural haline geldiğini hatırlatan Çalışma Grubu, her üç başvuruya ilişkin Görüşünde de "**başvuranların özgürlüğünden yoksun bırakılmasının keyfi olarak nitelendirilmesini gerektirecek kadar ağır olduğu**" sonucuna ulaşmıştır.

Çalışma Grubu, başvuru ve Hükümetin, aşağıda belirtilenler de dâhil, bu görüşte belirtilen tavsiyeleri takiben alınan önlemler ile ilgili olarak 6 ay içinde bilgi sunmalarını talep etmektedir.

- Başvuruculara tazminat veya başka telafi sağlanıp sağlanmadığı;
- Başvurucuların haklarının ihlaline dair bir soruşturma başlatılıp başlatılmadığı, eğer başlatıldıysa soruşturmanın sonucu;
- Türk kanunlarının ve uygulamasının, Türkiye'nin uluslararası yükümlülükleri ile uyumlu hale getirilmesi amacıyla herhangi bir yasa ya da uygulama değişikliğinin gerçekleştirip gerçekleştirmediği;
- Bu görüşün yerine getirilmesi için herhangi bir başka eylemde bulunup bulunulmadığı.

¹⁶ Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu, İnsan Hakları Komisyonu'nun 1991/42 sayılı kararı ile kurulmuş, yetkisi Komisyon'un 1997/50 sayılı kararı ile genişletilmiş ve açıklığa kavuşturulmuştur. Genel Kurul'un 60/251 sayılı ve İnsan Hakları Konseyi'nin 1/102 sayılı kararları gereğince Konsey Komisyon'un yetkilerini üstlenmiştir. Çalışma Grubu'nun görev süresi yakın dönemde, Konsey'in 30 Eylül 2016 tarihli ve 33/30 sayılı kararı ile üç yıl süreyle uzatılmıştır.

¹⁷ Bkz.

http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session78/A_HRC_WGAD_2017_1.pdf&action=default&DefaultItemOpen=1

¹⁸ Bkz.

http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session78/A_HRC_WGAD_2017_38.pdf&action=default&DefaultItemOpen=1

¹⁹ Bkz.

http://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session78/A_HRC_WGAD_2017_41_EN.docx&action=default&DefaultItemOpen=1

Kişilere ve Kurumlara Yönelik OHAL Tedbirleri ve Düzenlemeleri

Olağanüstü Hal döneminde Kanun Hükmünde Kararnameler yoluyla kişilere ve kurumlara yönelik olarak aşağıdaki tedbirler uygulandı.

Kişiler Yönelik Tedbirler:	Kurumlara ve Kuruluşlara Yönelik Tedbirler
Kamu Görevinden ihraç edilme Çalışma lisanslarının iptali Kamu kurumlarıyla ilişkin kesilmesi (emekli kamu görevlileri) Rütbelerinin Geri alınması Madalyalarının geri alınması Mal varlığına el koyma Yurtdışına çıkış yasağı ve pasaportların iptali	Faaliyetlerin geçici olarak durdurulması Kalıcı olarak kapatılma Mal varlıklarına el koyulma Kayyım atama

Kamu Görevinden İhraç Edilme

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 14 aydır devam eden OHAL sürecinde **113,440** kamu görevlisi hakkında herhangi bir yargı kararına dayanmaksızın ömür boyu kamu görevinden ihraç edilme kararı verildi. Bu dönemde hakkında verilmiş ihraç kararı kaldırılan kamu görevlisi sayısı **1852** oldu. Halihazırda kamu görevinden ömür boyu çıkarılanların sayısı **111588** kişidir.

Hakim ve Savcıların ihracı dışında kamu kuruluşlarından ihraç edilenlerin isimleri, Kanun Hükmünde Kararnamelerin eklerinde yer almıştır. Sivil Hakim ve Savcılar için Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu, Askeri hakimler için Milli Savunma Bakanlığı Komisyonu tarafından verilen ihraç kararları ise Resmi Gazetede ayrı olarak yayınlanmıştır.

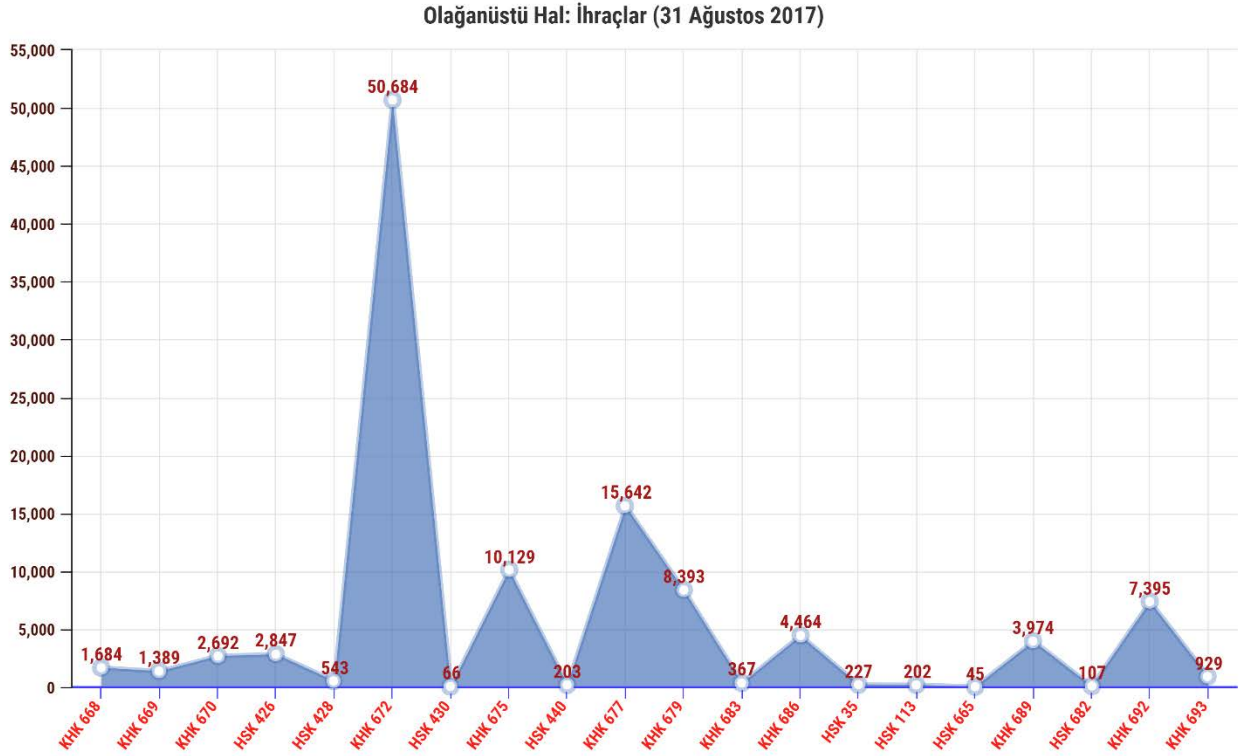
Tarih	Karar tip/sayı	İhraç edilen	İhraç kararı kaldırılan
27.07.2016	KHK/668	1684	
31.07.2016	KHK/669	1389	
17.08.2016	KHK/670	2692	
24.08.2016	HSK 2016/426	2847	
31.08.2016	HSK 2016/428	543	
1.09.2016	KHK/672	50684	
2.09.2016	MSB 2016/1	76	
4.10.2016	HSK 2016/430	66	
13.10.2016	MSB 2016/2	109	
29.10.2016	KHK/675	10129	74
15.11.2016	HSK 2016/440	203	
22.11.2016	KHK/677	15642	155
20.07.2016-31.12.2016	Yetkilendirilmiş Kamu Kurumlarının kararları	1273	12
8.12.2016	HSK 2016/434-ek		78
6.01.2017	KHK/679	8393	277
23.01.2017	KHK/683	367	124
7.02.2017	KHK 686	4464	17
13.02.2017	HSK 2017/35	227	
17.03.2017	HSK 2017/113	202	
20.03.2017	KHK 688		415
29.03.2017	HSK 2017/664		5
4.04.2017	HSK 2017/665	45	
29.04.2017	KHK 689	3974	236
4.05.2017	HSK 2017/681		83

5.05.2017	HSK 2017/682	107	
14.07.2017	KHK 692	7395	312
22.08.2017	MSB 1/2017		4
25.08.2017	KHK 693	929	60
	Toplam	113440	1852

Tedbir Kararlarının Uygulanması (Kamu Görevinden İhraç Edilme):

667 ve 668 sayılı Kanun hükmünde kararnameler ile kamu görevinden ihraç etme kararlarının kimler tarafından hangi usullere göre verileceği düzenlendi.

	Hakkında Tedbir Kararı Uygulanacak olan kamu görevlileri	Tedbir Kararının alacak olan organ	Karar Usulü
YARGI	Anayasa Mahkemesi Üyeleri	Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu	Salt çoğunluk
	Yargıtay Daire Başkanı ve Üyeleri	Yargıtay 1. Başkanlık Kurulu	
	Danıştay Daire Başkanı ve Üyeleri	Danıştay Başkanlık Kurulu	
	Hakim ve Savcılar (Adli ve İdari yargı)	Hakim ve Savcılar Kurulu	
	Sayıştay Meslek Mensupları	Komisyon: Başkan: Sayıştay Başkanı Üyeler: Başkan Yardımcıları, Sayıştay Başkanı tarafından belirlenecek bir daire başkanı ve bir üye	
TSK	TSK Personel Kanununa tabi personel	İlgili Kuvvet Komutanı	Genelkurmay Başkanının inhası, Milli Savunma Bakanının onayı
	Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununa tabi personel	Jandarma Genel Komutanının teklifi	İçişleri Bakanının onayı
	Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununa tabi personel	Sahil Güvenlik Komutanının teklifi	İçişleri Bakanının onayı
YÜRÜTME	Mahalli idareler personeli	Valinin başkanlığında toplanan ve vali tarafından belirlenen kurulun teklifi üzerine	İçişleri Bakanının onayı
	Bakanlık ve ilgili veya ilişkili olmayan kurumlarda her türlü kadro, pozisyon ve statüde (işçi dahil) istihdam edilen personel	Birim amirinin teklifi üzerine	Atamaya yetkili amirin onayı
	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu dışındaki diğer mevzuata tabi her türlü kadro, pozisyon ve statüde (işçi dahil) istihdam edilen persone	İlgili kurum veya kuruluşun en üst yöneticisi başkanlığında bağlı, ilgili veya ilişkili bakan tarafından oluşturulan kurulun teklifi üzerine	İlgili Bakan onayı
	2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununa tabi personel	Yükseköğretim Kurulu Başkanının teklifi üzerine	Yükseköğretim Kurulunun kararı

Kanun Hükmünde Kararnemelere ve HSK kararlarına göre ihraç edilenlerin dağılımı**İhraç Edilenlerin Cinsiyet Dağılımı**

TBMM, Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlar, bir yasayla kurulmuş kuruluşlar, yargı kurumları ve Üniversitelerden ihraç edilen 113440 kamu görevlisinin % 19'unu (21409) kadınlar oluşturdu. Kadın ihraçlarının yoğun yaşandığı kurumlar Sağlık Bakanlığı (%42,5), Milli Eğitim Bakanlığı (%31,4) oldu.

Çalışma izni iptal edilen 22747 kişinin ne kadarının kadın olduğuna dair bilgi edinmek mümkün olmadı.

İhraç Edilenlerin Kurumlara Göre Dağılımı

Kurumlar	Toplam	Kadın	Kadın%	Erkek	Erkek %
TBMM Başkanlığı	86	16	18,6%	70	81,4%
Türk Silahlı Kuvvetleri	112	10	8,9%	102	91,1%
Başbakanlık Ve Bağlı Kurumlar	4212	806	19,1%	3406	80,9%
Adalet Bakanlığı	5923	1100	18,6%	4823	81,4%
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	592	200	33,8%	392	66,2%
Avrupa Birliği Bakanlığı	20	4	20,0%	16	80,0%
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	485	56	11,5%	429	88,5%
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	1334	240	18,0%	1094	82,0%
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	446	71	15,9%	375	84,1%
Dışişleri Bakanlığı	433	102	23,6%	331	76,4%
Ekonomi Bakanlığı	79	15	19,0%	64	81,0%
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	965	66	6,8%	899	93,2%

Gençlik ve Spor Bakanlığı	496	97	19,6%	399	80,4%
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	1081	109	10,1%	972	89,9%
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	402	58	14,4%	344	85,6%
İçişleri Bakanlığı	31344	1436	4,6%	29908	95,4%
Kalkınma Bakanlığı	244	51	20,9%	193	79,1%
Kültür ve turizm Bakanlığı	232	39	16,8%	193	83,2%
Maliye Bakanlığı	2630	597	22,7%	2033	77,3%
Milli Eğitim Bakanlığı	33237	10439	31,4%	22798	68,6%
Milli Savunma Bakanlığı	7815	31	0,4%	7784	99,6%
Orman ve Su İşleri Bakanlığı	580	45	7,8%	535	92,2%
Sağlık Bakanlığı	7573	3222	42,5%	4351	57,5%
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı	1078	74	6,9%	1004	93,1%
Yargı Kurumları (idari + hakim+savcı)	4956	970	19,6%	3986	80,4%
Diğer kamu kurumları	62	11	17,7%	51	82,3%
Üniversiteler (Akademisyenler)	5717	1049	18,3%	4668	81,7%
Yüksek Öğrenim Kurumu (İdari Personel)	1306	323	24,7%	983	75,3%
Toplam	113440	21237	18,7%	92203	81,3%
İhraç Kararı Kaldırılanlar	1852				
Toplam (İhraç edilenler - İhraç kararı kaldırılanlar)- 31.08.2017 itibarıyla	111588				

Ek düzenlemeler

Göreve İade Usulleri

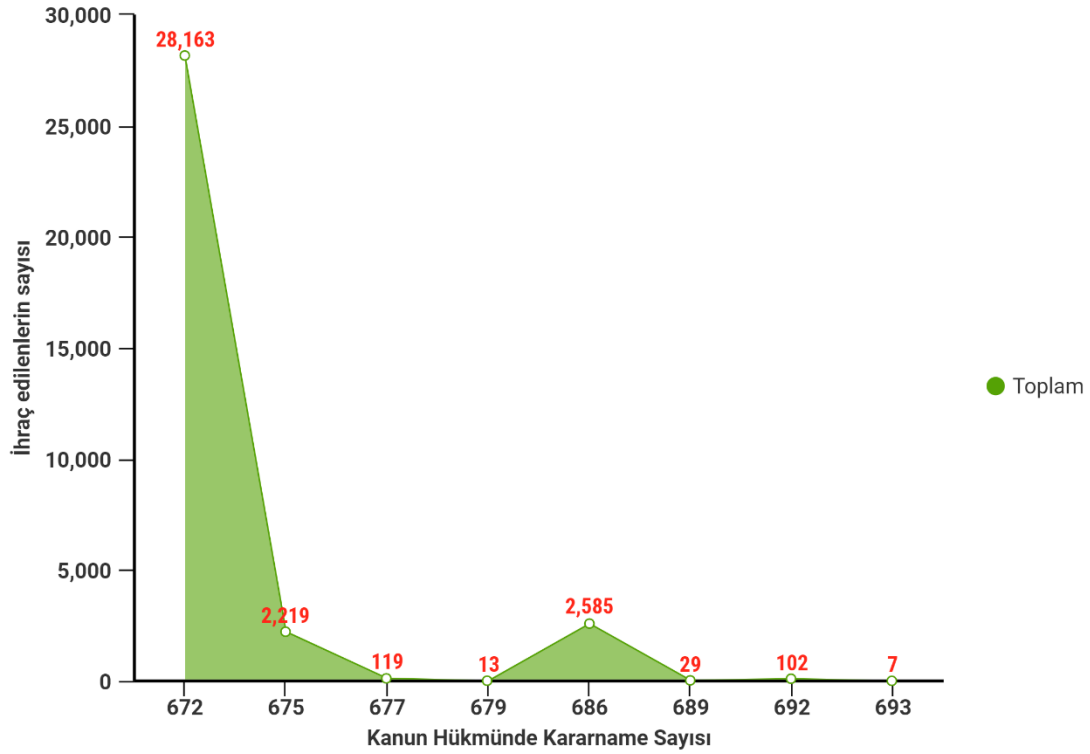
690 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 18.10.2016 tarihli ve 6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanununun 4 üncü maddesine eklenen bir fıkra ile, hakkında idari işlem tesis edilmek suretiyle kamu görevinden çıkarılanların itirazları üzerine yapılacak değerlendirme sonucunda görevlerine iadesine ilişkin işlemler aynı usullerle yapılacağı hükme bağlandı. Bu kapsamda

- görevine iade edilenlere kamu görevinden çıkarıldıkları tarihten göreve başladıkları tarihe kadar geçen süreye tekabül eden mali ve sosyal hakları ödenecek,
- Bu kişilerin, kamu görevinden çıkarılmalarından dolayı herhangi bir tazminat talebinde bulunamayacak.
- Bu personelin görevlerine iadesi, kamu görevinden çıkarıldıkları tarihte buldukları yöneticilik görevi dışında öğrenim durumları ve kazanılmış hak aylık derecelerine uygun kadro ve pozisyonlara atanmak suretiyle de yerine getirilebilecek.

Eğitim Alanında İhraçlar

Milli Eğitim Bakanlığı

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla Milli Eğitim Bakanlığının merkez ve mahalli teşkilatı içinde görev yapan **33237** öğretmen ve idari personel ihraç edildi (672, 675, 677, 686, 689, 692 ve 693 sayılı KHK'lar). İhraç edilen personelin 10443'ünü (%31,4) kadınlar oluşturdu.

İhraç edilenlerin öğretmenlerin illere göre dağılımı					
İl	Toplam içindeki oranı	Toplam	İl	Toplam içindeki oranı	Toplam
İstanbul	12,12%	4016	Mardin	0,77%	254
Ankara	5,99%	1985	Elazığ	0,74%	244
Bursa	3,60%	1192	Amasya	0,69%	229
Konya	3,46%	1147	Batman	0,67%	222
İzmir	3,17%	1050	Düzce	0,62%	208
Gaziantep	2,99%	990	Zonguldak	0,61%	201
Kahramanmaraş	2,95%	978	Kırıkkale	0,60%	200
Kayseri	2,91%	964	Kastamonu	0,60%	199
Manisa	2,89%	959	Giresun	0,59%	195
Samsun	2,54%	843	Tekirdağ	0,50%	166
Denizli	2,41%	797	Burdur	0,46%	153
Şanlıurfa	2,33%	771	Siirt	0,46%	153
Kocaeli	2,28%	754	Karabük	0,44%	145
Antalya	2,11%	699	Bingöl	0,43%	143
Adana	2,08%	688	Çanakkale	0,42%	140
Hatay	1,84%	611	Rize	0,42%	140
İçel (Mersin)	1,83%	606	Bolu	0,42%	138

Afyonkarahisar	1,49%	495	Ağrı	0,41%	137
Erzurum	1,49%	492	Nevşehir	0,41%	136
Diyarbakır	1,38%	456	Bitlis	0,37%	124
Kütahya	1,37%	454	Kırşehir	0,37%	124
Balıkesir	1,35%	446	Şırnak	0,37%	122
Osmaniye	1,30%	430	Karaman	0,36%	118
Sakarya	1,26%	419	Erzincan	0,35%	117
Van	1,25%	414	Muş	0,35%	115
Isparta	1,25%	413	Çankırı	0,33%	110
Aydın	1,23%	408	Bilecik	0,32%	106
Malatya	1,23%	407	Yalova	0,32%	106
Tunceli	1,10%	365	Kilis	0,29%	97
Ordu	1,03%	342	Sinop	0,24%	81
Adıyaman	1,03%	341	Kars	0,24%	79
Çorum	1,03%	340	Bartın	0,21%	70
Trabzon	0,98%	324	Bayburt	0,17%	55
Yozgat	0,98%	323	Iğdır	0,17%	55
Tokat	0,95%	315	Hakkâri	0,15%	49
Aksaray	0,94%	310	Artvin	0,14%	48
Uşak	0,89%	296	Edirne	0,14%	46
Niğde	0,86%	286	Kırklareli	0,14%	46
Sivas	0,86%	286	Gümüşhane	0,11%	38
Eskişehir	0,81%	267	Ardahan	0,04%	12
Muğla	0,80%	265	TOPLAM:		33237

Özel Öğretim Kurumlarında Çalışanların Lisanslarının İptali

21 Temmuz 2016-23 Şubat 2017 OHAL döneminde ayrıca 667 sayılı KHK kapsamında kapatılan özel kurumlarda çalışan 22 bin 474 yönetici, eğitimci, öğretmen, uzman öğretici, usta öğretici ve diğer personelin çalışma izni onayları iptal edildi ve bu personele başka bir özel öğretim kurumunda çalışma izin onayı düzenlenmemesi yönünde uygulamalar yapıldı.

13 Aralık 2016 tarihi itibarıyla bu kişilerden sadece 614'üne tekrar çalışma izni verildi²⁰. Bu tarihten sonra itirazlara ilişkin herhangi başka bir veri yayınlanmadı.

²⁰ Bkz.

https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/11043953_667_sayili_khk_kapsaminda_calisma_izni iptal_edilen_personel.pdf ve <http://ookgm.meb.gov.tr/www/calisma-izni-iptal-edilen-614-kisiye-calisma-hakki-iade-edildi/icerik/929>

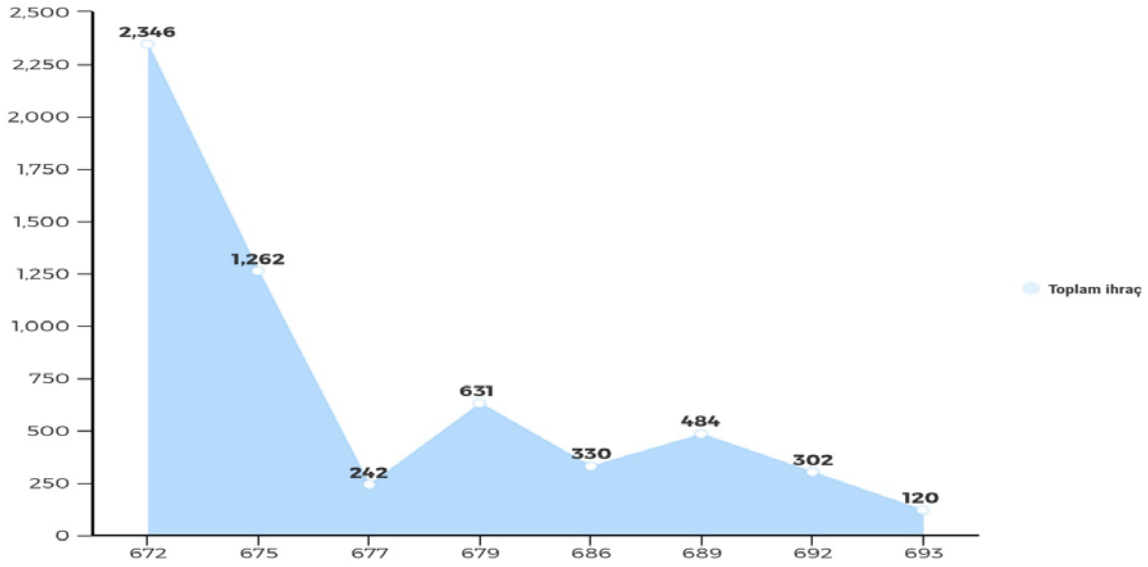
Yüksek Öğretim Kurumlarından İhraçlar

İdari Kadrolardan İhraçlar

Üniversitelerin idari kadrolarından ihraç edilen idari personel sayısı 31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 1306'ya ulaştı.

Öğretim Kadrolarından İhraçlar

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 117 Üniversiteden 5717 akademisyen ihraç edildi. Diğer ihraç edilen kamu görevlileri gibi ihraç edilen akademisyenlerin görev pasaportlarının yanı sıra, normal pasaportları da iptal edildi ve yurtdışına çıkışları engellendi. Pasaport kısıtlaması aynı zamanda eşlerine ve çocuklarına da uygulandı.

İhraç edilen akademisyenlerin

- %18,7'sini (1049) kadın akademisyenler oluşturdu.
- 376'sını, 2016 yılının Ocak ayında "Barış İçin Akademisyenler"²¹ bildirisine imza atan akademisyenler oluşturdu.
- İhraç edilen akademisyenlerin sadece 140'ı hakkında ihraç kararı kaldırıldı.
- İhraç edilen akademisyenlerin
 - 834'ü profesör (%14,59)
 - 1021'i doçent (%17,86)
 - 1494'ü yardımcı doçent (%26,13)
 - 1462'si araştırma görevlisi (%25,57)
 - 466'sı öğretim görevlisi (%8,15)
 - 440'ı okutman/uzman kadrolarında görev yapıyordu.
- İhraç edilen akademisyenlerin %51'i (2704 akademisyen), ihraç işlemi uygulayan üniversitelerin 20'sinde gerçekleşti.

En yüksek ihraçların yaşandığı ilk 10 üniversite arasında Süleyman Demirel Üniversitesi 242, Gazi Üniversitesi 227, Onsekiz Mart Üniversitesi 204, İstanbul Üniversitesi 192, Pamukkale Üniversitesi 173, Dicle Üniversitesi 163, Atatürk Üniversitesi 148, Dumlupınar Üniversitesi 144, Erciyes

²¹ Daha ayrıntılı bilgi için bkz. <https://barisicinakademisyenler.net/node/314>

Üniversitesi 142, Celal Bayar Üniversitesi 133, Ankara Üniversitesi 132 akademisyen ihracı ile yer aldı.

Şehir	Üniversite sayısı	Toplam	Şehir	Üniversite sayısı	Toplam	Şehir	Üniversite sayısı	Toplam
Adana	2	17	Elazığ	1	45	Malatya	1	56
Adıyaman	1	50	Erzincan	1	54	Manisa	1	133
Afyon	1	93	Erzurum	3	165	Mardin	1	39
Aksaray	1	46	Eskişehir	2	110	Mersin	1	28
Amasya	1	11	Gaziantep	1	125	Muğla	1	38
Ankara	5	467	Giresun	1	18	Muş	1	11
Antalya	2	155	Gümüşhane	1	23	Nevşehir	1	24
Ardahan	1	4	Hakkari	1	17	Niğde	1	34
Artvin	1	10	Hatay	2	120	Ordu	1	18
Aydın	1	62	Iğdır	1	16	Osmaniye	1	18
Balıkesir	2	77	Isparta	1	242	Rize	1	47
Bartın	1	36	İstanbul	19	475	Sakarya	1	95
Batman	1	19	İzmir	4	137	Samsun	1	121
Bayburt	1	18	K.Maraş	1	120	Siirt	1	42
Bilecik	1	21	Karabük	1	49	Sinop	1	28
Bingöl	1	26	Karaman	1	7	Sivas	1	53
Bitlis	1	11	Kars	1	25	Şırnak	1	7
Bolu	1	74	Kastamonu	1	16	Tekirdağ	1	39
Burdur	1	23	Kayseri	1	157	Tokat	1	57
Bursa	2	46	Kayseri	1	130	Trabzon	1	36
Çanakkale	1	204	Kırkkale	1	98	Tunceli	1	38
Çankırı	1	35	Kırklareli	1	28	Ş.Urfa	1	65
Çorum	1	45	Kırşehir	1	13	Uşak	1	23
Denizli	1	173	Kilis	1	11	Van	1	69
Diyarbakır	1	163	Kocaeli	2	69	Yalova	1	40
Düzce	1	44	Konya	2	174	Yozgat	1	98
Edirne	1	23	Kütahya	1	144	Zonguldak	1	71

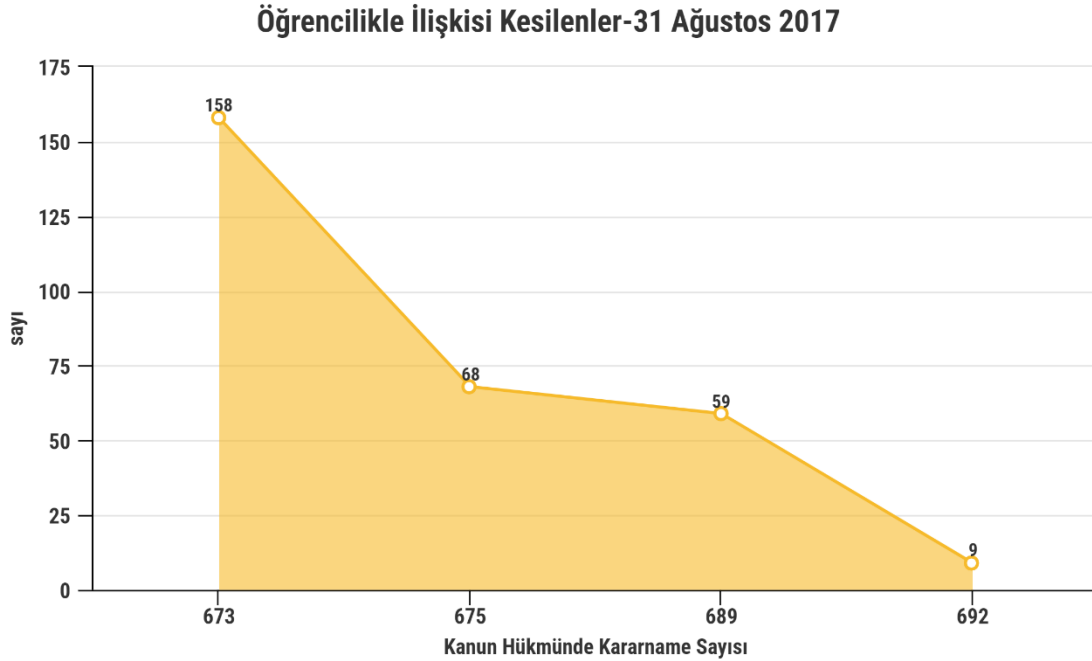
Kapatılan Vakıf Üniversiteleri

2015-2016 öğretim yılında akademik kadroların toplamı **3041** olan 15 Vakıf Üniversitesi 667 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kapatıldı. (bkz. Kapatılan kurumlar).

Akademik Kadrolar	Toplam	Erkek	Kadın
Profesör	349	295	54
Doçent	282	207	75
Yardımcı Doçent	988	614	374
Öğretim Görevlisi	434	219	215
Okutman/Uzman	421	174	247
Araştırma Görevlisi	567	255	312
Toplam	3041	1764	1277

Yurtdışında Öğrenim Gören ve Bursu İptal Edilen Öğrenciler

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla, 673, 675, 689 ve 692 sayılı KHKlar ile yurt dışında burslu olarak öğrenim gören 294 öğrencinin bursları iptal edilerek Türkiye'deki öğrencilikle ilişkileri kesildi. OHAL ilanından bu yana sadece 26 öğrenci için tedbir kararı kaldırıldı.

Öğrencilikle ilişkisi kesilenlerin denklik işlemlerinin yapılmayacağı ve söz konusu eğitimler kapsamındaki akademik unvan ve derecelerine bağlı haklardan yararlanamayacakları KHK ile hükme bağlandı.

Ek Düzenlemeler

Araştırma Görevlilerinin Kadrolarının Değiştirilmesi

674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na eklenen bir madde ile devlet üniversitelerinde 33/A kadrosuyla görev yapan (güvenceli kadro) ve Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı (ÖYP) kapsamında atanan tüm ÖYP'li akademisyenler 50/D maddesine geçirildi. Bu değişiklik ile doktorasını tamamlayan araştırma görevlisinin okulda kalıp kalmayacağına ilişkin karar, üniversite görevlilerine devredildi.

Doçentlik İşlemlerinin Durdurulması

23 Ocak 2017 tarihinde yayınlanan 683 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile açığa alınan ya da haklarında adli soruşturma ya da kovuşturma yapılan doçent adaylarının (yardımcı doçentler), görevden uzakta geçirdikleri süre boyunca ya da haklarındaki adli soruşturma/kovuşturma sonuçlanıncaya kadar doçentlik başvurularına ilişkin işlemleri durduruldu. İhraç edilenler ya da haklarında mahkûmiyet kararı verilenlerin ise doçentlik başvuruları ise iptal edilecek. (Madde 4)

Yurtdışındaki Yükseköğrenim Kurumlarından Mezun Olanların Denkliği

690 sayılı KHK ile 2547 sayılı kanuna yapılan bir eklemeye yurtdışında yüksek öğrenimini tamamlayanların diplomaları ve derecelerinin denklik işlemleri, "Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı,

oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu” Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kişilerin eğitimlerine ilişkin olarak almış oldukları diploma ve derecelerin denklik işlemleri yapılmayacağı ve bu hususta başlamış olan işlemler tamamlanmayacağı hükme bağlandı. (Bkz. EK Madde 31)

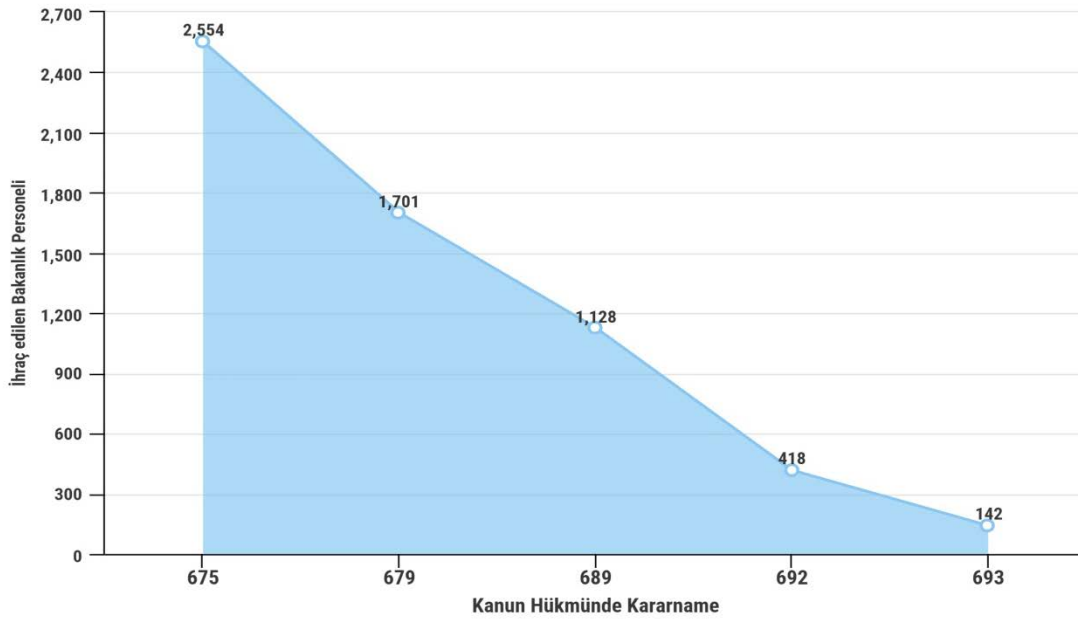
Kamu Görevine İade

685 sayılı OHAL İnceleme Komisyonunun kuruluşu ile ilgili KHK'ya 694 sayılı KHk ile bir ek yapılarak, Komisyonda başvuruları sonuçlandırılarak kamu görevine iade kararı alınması halinde YÖK tarafından “kamu görevinden çıkarıldığı yüksek öğrenim kurumu haricinde tespit edilecek ve Ankara, İstanbul ve İzmir illeri dışında ve 2066 yılından sonra kurulmuş yüksek öğrenim kurumlarına öncelik vererek atamalarının yapılacağı hükme bağlanmıştır.(694 sayılı KH, Madde 198).

Adalet alanında İhraçlar

Adalet Bakanlığı Personeli

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla Adalet Bakanlığının merkez ve mahalli teşkilatı içinde görev yapan 5923 kamu görevlisi (3'ü Adalet Akademisinden) 675, 679, 689, 692 ve 693 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile ihraç edildi.

- İhraç edilen personelin 1100'ünü (%19) kadınlar oluşturdu.
- Adalet Bakanlığı Merkez teşkilatından 4'ü Bakanlık Müşaviri, 29'u Adalet uzmanı ve yardımcısı olmak üzere 112 çalışan,
- Adli Tıp Kurumundan biri İhtisas Kurulu üyesi, 63'ü Adli Tıp Uzmanı, yardımcısı ve asistanı olmak üzere toplam 111 çalışan,
- Adliyelerde, 162'si Adli ve İdari Yargı hakim adayı olmak üzere 2841 çalışan,
- Cezaevlerinde 60'ı Cezaevi Müdürü ve Yardımcısı, İdari Müdür ve Denetimli Serbestlik Müdürü olmak üzere toplam 2296 çalışan ihraç edildi.
- İhraç edilenlerin başında adliyelerde görev yapan zabıt kâtipleri (toplam ihraçların %45) ve cezaevlerinde görev yapan ceza infaz koruma memurları (%29) geldi.

Yargı Kurumları

Anayasa Mahkemesi

Anayasa Mahkemesinden, 2 Anayasa Mahkemesi üyesi ve 37 personel (1 kadrolu raportör ve 36 idari personel) Anayasa Mahkemesinin Genel Kurulu tarafından alınan kararlarla ihraç edildi. Ayrıca kadrosu Adalet Bakanlığında ve diğer kurumlarda olan çok sayıda raportör ve raportör yardımcısı da kurumları ya da KHK'lar yoluyla ihraç edildi.

Anayasa Mahkemesi, 4 Ağustos 2016 tarihinde 2016/12 Nolu Genel Kurul kararıyla 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin ardından tutuklanan 2 Anayasa Mahkemesi üyesini meslekten ihraç etti.

Mahkeme, 31 Aralık 2016 tarihli basın açıklaması ile Anayasa Mahkemesi Başkanlığınca 22.7.2016 tarihli ve 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin 4. maddesi kapsamında daha önce açığa alınan toplam altmış sekiz (68) personel hakkında yürütülen soruşturma sonucunda; **1 kadrolu raportör ve 36 idari personel olmak üzere 37 personelin kamu görevinden çıkarılmasına**, 2 raportör yardımcısı ile 13 idari personel hakkında açığa alma tedbirinin kaldırılmasına ve geri kalan 16 kişiye ilişkin soruşturmanın devam etmesine karar verildiğini duyurdu.

Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay İdari Personel

Yargıtay Başkanlığının idari kadrolarından 129'u zabıt katibi olmak üzere 183 çalışan, 675, 686, 689 ve 692 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin %36'sını kadınlar oluşturdu.

Danıştay'ın idari kadrolarından 672,679 ve 689 sayılı KHK'lar ile ihraç edilen 91 kişinin yarısından fazlasını zabıt katipleri oluşturdu. İhraç edilenlerin %30'unu kadınlar oluşturdu.

Sayıştay'ın idari kadrolarından 672, 675 ve 692 sayılı KHK'lar ile 36 baş denetçi, 63 uzman denetçi, 52 denetçi ve denetçi yardımcısı ile 2 teknisyen olmak üzere toplam 153 çalışan ihraç edildi. İhraç edilenlerin %3'ünü kadınlar oluşturdu.

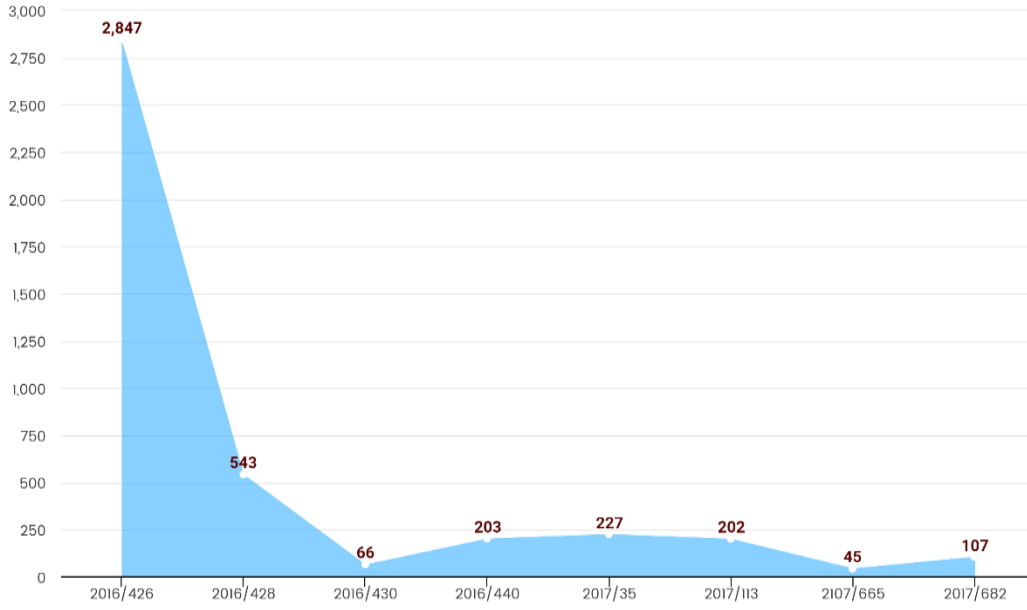
Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu

İdari Kadrolar

Hakim ve Savcılar Kurulunun idari kadrolarından 677, 689 ve 693 sayılı KHK'lar ile 22 kişi ihraç edildi. İhraç edilenlerin çoğunluğunu veri hazırlama ve kontrol işletmeni oluşturdu. İhraç edilenlerin %23'ünü kadınlar oluşturdu.

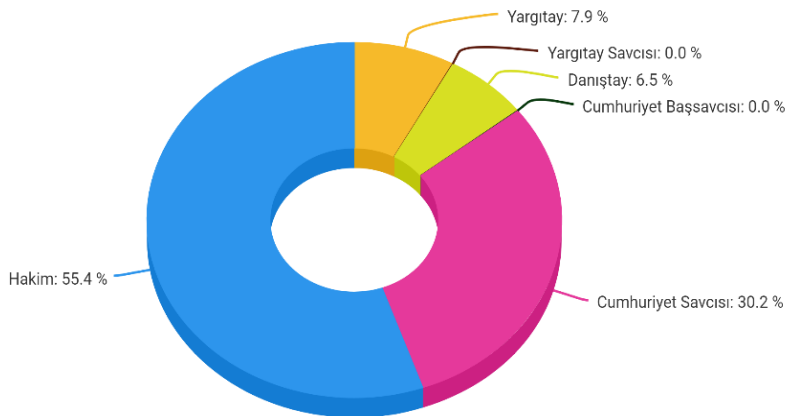
Hakim ve Savcılar

Hakim ve Savcılar Yüksek Kuruluna verilen yetkiyle alınan ihraç kararları ile farklı konumlardaki toplam 4240 hakim ve savcı ihraç edildi. İhraç edilenlerin 2956'sı hakim ve 1284'ü savcı. **İhraç edilen hakim ve savcılarının en az 868'ini kadınlar oluşturdu.**

Tarih	24.8.2016	31.8.2016	4.10.2016	15.11.2016	13.2.2017	17.3.2017	4.4.2017	5.5.2017	Toplam
HSYK Kararı	2016/426	2016/428	2016/430	2016/440	2017/35	2017/113	2017/665	2017/682	
Hakim	1951	384	44	159	171	139	31	77	2956
Savcı	896	159	22	44	56	63	14	30	1284
Toplam	2847	543	66	203	227	202	45	107	4240

İhraç edilen hakim ve savcılar kurumlarına göre dağılımı

	Kadın	Erkek	Toplam
Yargıtay Üyesi	69	264	333
Yargıtay Savcısı	0	2	2
Danıştay Üyesi	49	227	276

Cumhuriyet Başsavcısı	0	2	2
Cumhuriyet Savcısı	43	1237	1280
Adli ve İdari Yargı Hakimi	704	1643	2347
Toplam	865	3375	4240

İhraç Kararı Kaldırılan Sivil Hakim ve Savcılar

Hakim ve Savcılar (Yüksek) Kurulu, 31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla toplam **3952** itiraz ve yeniden inceleme talebini değerlendirdi. **Bu değerlendirmeler sonucunda 31'i kadın toplam 166 hakim ve savcı için ihraç kararı kaldırıldı.**

Geri kalan 3786 başvuruçunun itirazını çeşitli gerekçelerle reddedildi. 37 başvuruçunun "**taraf**" sıfatının olmaması, tutuklanmış bir başvuruçunun **intihar etmesi** nedeniyle itirazının düşmesi, 25 başvuruçunun "**10 günlük yasal itiraz süresini**" geçirmiş olmaları ve diğer başvuruçular için de "**yeniden inceleme kararının değişmesine yer olmaması**" ret gerekçelerini oluşturdu.

Karar Tarihi	Karar No:	İtirazı Reddedilenler	İhraç Kararı kaldırılanlar
29.11.2016	HSK 2016/434	3143	
8.12.2016	HSK 2016/434-ek		78
29.12.2016	HSK 2016/446	239	
29.03.2017	HSK 2017/664	2	5
4.05.2017	HSK 2017/681	335	83
28.07.2017	HSK 2017/702	68	
	Toplam	3786	166

Askeri Yargıdan İhraç Edilen Hakimler

668 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 667 sayılı kararnamede yapılan bir değişiklikle askeri hakimler hakkında Milli Savunma Bakanı başkanlığında, Milli Savunma Bakanı tarafından birinci sınıf askeri hakimler arasından seçilen iki asker hakimden oluşan komisyon 17 Ağustos 2016 tarihinde kuruldu. Komisyon, **2 Eylül 2016 tarihinde 76 askeri hakim (Karar no. 2016/1) ve 13 Ekim 2016 tarihinde de 109 askeri hakim olmak üzere toplam 185 askeri hakim meslekte kalmalarının uygun olmadığına ve meslekten çıkarılmalarına karar verdi.**²²

Aynı Komisyon, 22 Ağustos 2017 tarihinde ihraç edilen askeri hakimlerin itiraz ve yeniden inceleme taleplerini karar bağlayarak incelediği 80 itiraz başvurusunun 4'ünde ihraç kararının kaldırılmasına, diğer 76 itirazın ise reddedilmesine ve meslekten çıkarılmalarının uygun olduğuna dair karar verdi (Karar No: 1/2017)²³

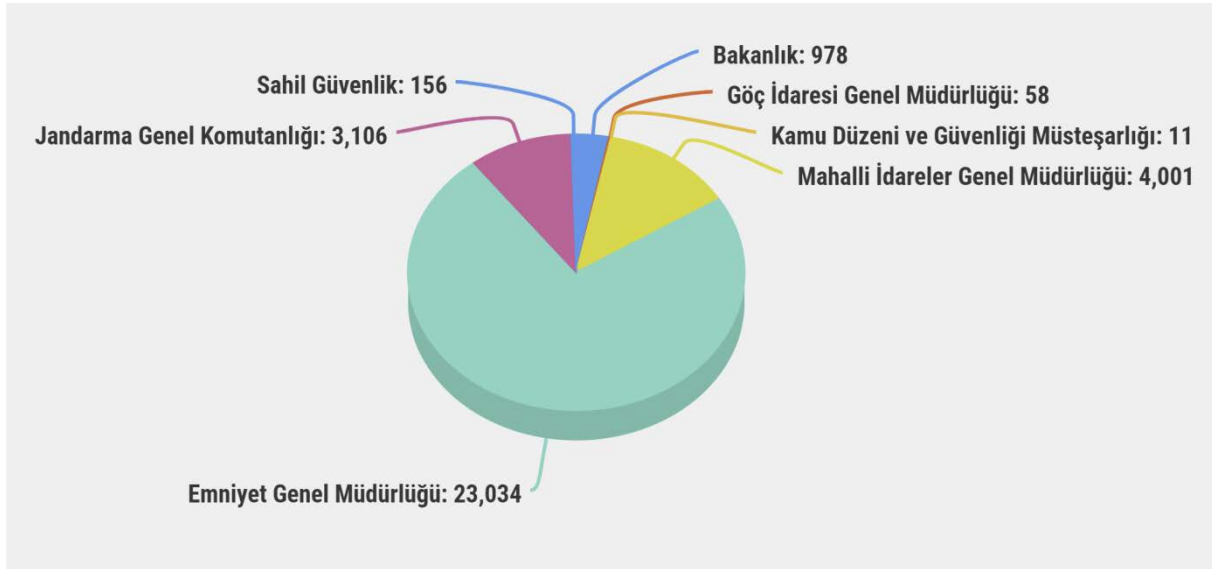
²² Bkz. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/09/20160903.htm> ve <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/10/20161014.htm>

²³ Bkz. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/08/20170823.htm>

Güvenlik Alanında İhraçlar

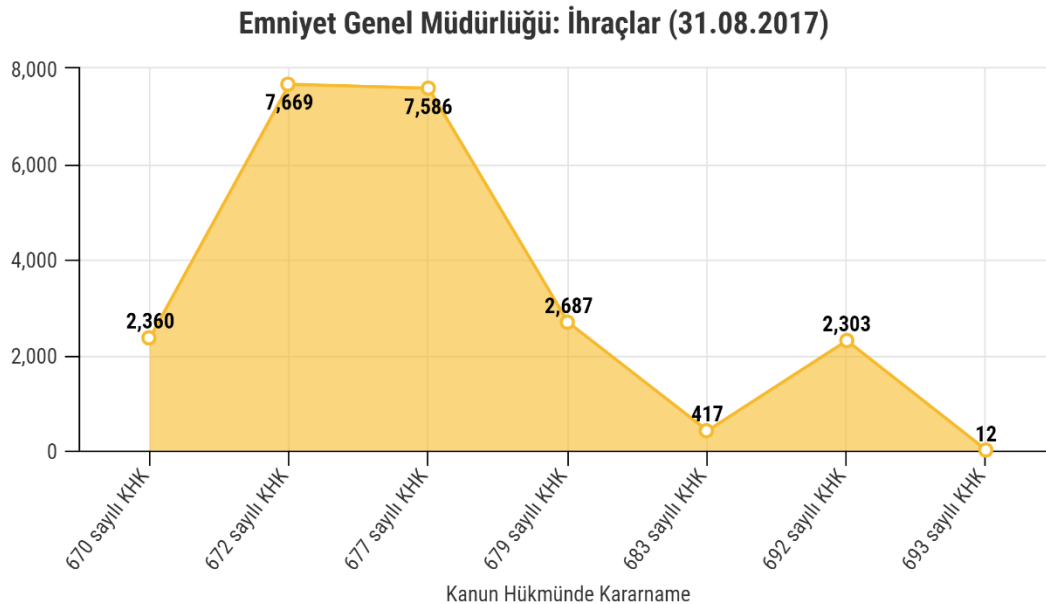
İçişleri Bakanlığı

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla İçişleri Bakanlığı bünyesinde görev yapan **31344** personel için ihraç kararı verildi. (669, 670, 672, 677, 679, 683, 686, 689, 692 ve 693 sayılı KHK'lar). Bu dönemde sadece 202 kişi hakkındaki ihraç kararı kaldırıldı.

Emniyet Genel Müdürlüğü

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 23034 kişi, 670,672, 677, 679, 683, 692 ve 693 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 804'ünü kadınlar oluşturdu.

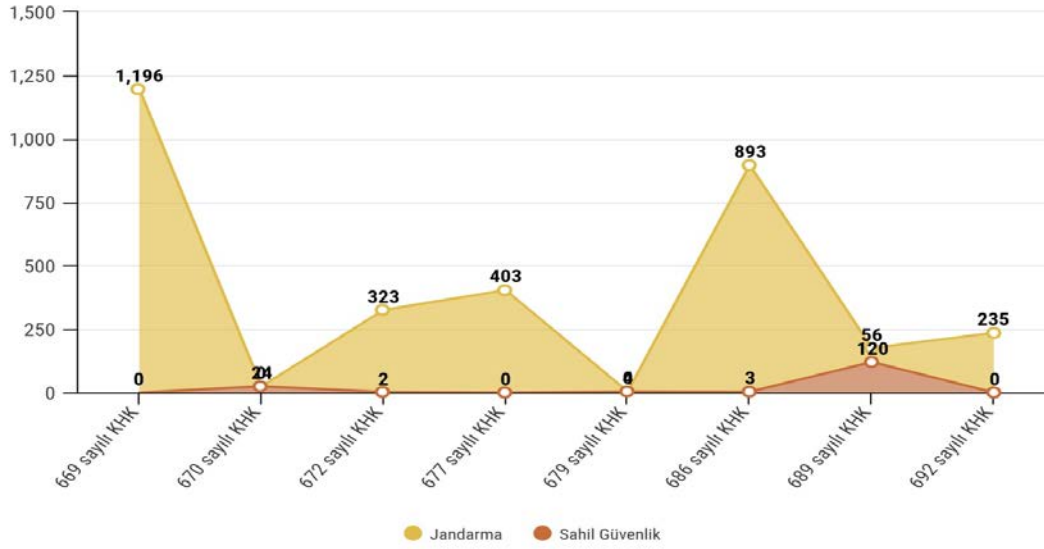
Emekli Polislere İlişkin tedbirler

Emniyet Genel Müdürlüğü'nden OHAL döneminden önce resen ya da isteğe bağlı olarak emekli olan ve meslekten çıkarılan toplam **1140 emniyet mensubu** hakkında da "FETÖ/PDY terör örgütüne aidiyeti, iltisakı veya irtibatı olduğu" gerekçesiyle tedbir kararı alındı (670, 679 ve 692 sayılı KHK'lar).

Rütbeleri geri alınan emekli emniyet mensuplarının diğer tedbirlerin yanı sıra özel güvenlik şirketlerinin kurucusu, ortağı ve çalışanı olamayacakları da hüküm altına alındı.

Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik²⁴

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 669, 672,677,686,689 ve 692 sayılı KHK'lar ile Jandarma Genel Komutanlığından toplam 3106 kişi, Sahil Güvenlik Komutanlığından ise 670, 672, 679,686, 689 ve 693 sayılı KHK'lar ile toplam 156 kişi ihraç edildi.

²⁴ Olağanüstü Hal Kapsamında bazı düzenlemeleri içeren 29 Nisan 2017 tarihli 690 sayılı KHK ile İl İdaresi Kanununda yapılan değişikliklerle, Jandarma Genel Komutanlığının (Madde 17) ve Sahil Güvenlik Komutanlığının (Madde 20) Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılarak İçişleri Bakanlığına tamamen bağlanması sağlandı.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü/Belediye ve İl Özel İdaresi çalışanları

İçişleri Bakanlığına bağlı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne bağlı olarak belediyelerde ve il özel idarelerinde çalışan 4001 personel 677, 692 ve 693 sayılı KHK'lar ile ihraç edildi. İhraç edilenlerin 523'ünü kadınlar oluşturdu.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdarelere Bağlı Personel İhraçları-31.08.2017

En yüksek sayıdaki ihraçlar, İstanbul (523), Diyarbakır (500), Mardin (447), Van (317), Ankara (245) Şırnak (199) ve Şanlı Urfa (135) illerindeki belediyelerde gerçekleşti.

İhraç edilen toplam belediye personelinin % 47'si kayyım atanan belediyelerde gerçekleşti.

İl	İhraç	İl	İhraç	İl	İhraç
Adana	35	Edirne	1	Malatya	17
Adıyaman	9	Elâzığ	6	Manisa	66
Afyonkarahisar	13	Erzincan	18	Mardin	447
Ağrı	69	Erzurum	24	Mersin	79
Aksaray	17	Eskişehir	18	Muğla	8
Amasya	5	Gaziantep	82	Muş	20
Ankara	245	Giresun	0	Nevşehir	3
Antalya	41	Gümüşhane	4	Niğde	9
Ardahan	0	Hakkâri	65	Ordu	16
Artvin	1	Hatay	49	Osmaniye	11
Aydın	14	Iğdır	17	Rize	5
Balıkesir	38	Isparta	12	Sakarya	15
Bartın	3	İstanbul	523	Samsun	30
Batman	60	İzmir	61	Şanlıurfa	135
Bayburt	2	K. Maraş	14	Siirt	71
Bilecik	3	Karabük	7	Sinop	15
Bingöl	32	Karaman	19	Şırnak	199
Bitlis	51	Kars	17	Sivas	14
Bolu	27	Kastamonu	13	Tekirdağ	16
Burdur	1	Kayseri	55	Tokat	3
Bursa	52	Kilis	4	Trabzon	4

Çanakkale	8	Kırıkkale	4	Tunceli	24
Çankırı	3	Kırklareli	3	Uşak	18
Çorum	21	Kırşehir	2	Van	317
Denizli	54	Kocaeli	46	Yalova	11
Diyarbakır	500	Konya	40	Yozgat	19
Düzce	3	Kütahya	16	Zonguldak	2

Kapatılan Kurum ve Kuruluşlar

Özel Sağlık ve Öğretim Kurumları, Yurt ve Pansiyonlar, Üniversiteler, Sendikalar

Olağanüstü Hal ilanının hemen ardından 23 Temmuz 2016 tarihinde yayınlanan 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Paralel Devlet Yapılanması/FETÖ ile ilişkili olduğu gerekçesiyle 1112 özel kuruluş kapatıldı. Bu kuruluşlar arasında özel sağlık, öğretim kurumu, yurt ve pansiyon, vakıf üniversitesi ve sendika yer aldı.

Özel Sağlık Kuruluşları

667 VE 689 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile 48 özel sağlık kuruluşu kapatıldı. Kapatılan kuruluşların sadece ikisi ile ilgili kapatma kararı kaldırıldı. **31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla kapatılma kararı devam eden özel sağlık kuruluşu sayısı 46.**

	Kapatılan sağlık Kuruluşları			Kapatma Kararı Kaldırılan sağlık Kuruluşları		
	667 sayılı KHK	689 sayılı KHK	Toplam	677 sayılı KHK	694 sayılı KHK	Toplam
Özel sağlık kurum ve kuruluşları,	35	13	48	1	1	2

Özel Öğretim kurum ve kuruluşları

667 sayılı KHK ile kapatılan özel öğretim kurum ve kuruluşlarının yanısıra, eğitim alanında faaliyet gösteren özel kuruluşların kapatılma işlemi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Özel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirildi. 21 Temmuz 2016 tarihinden 31 Ağustos 2017 tarihine kadar FETÖ/Paralel Devlet Yapılanması ile ilişkili olduğu gerekçesiyle Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından kapatılan özel kuruluş sayısı 2324'e ulaştı. 673 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 53 özel öğretim kurumu ve bir öğrenci yurdu üzerindeki kapatma kararı kaldırıldı. **31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 2271 kuruluşun kapatma kararı devam ediyor.**

Kapatılan özel öğretim kurum ve kuruluşlarında çalışanların çalışma izni de iptal edildi. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamaya göre çalışma izni iptal edilenlerin sayısı 22747. Çalışma iznini geri alabilen sayısı ise 614.

	Kapatılan Özel Eğitim Kuruluşları			Kapatma Kararı Kaldırılanlar
	667 sayılı KHK	MEB Komisyonu	Toplam	673 sayılı KHK
Özel öğretim kurum ve kuruluşları (Özel Lise, Ortaokul, ilkokul ve ana okulu)	934	183	1117	53
Kurs ve Etüd Eğitim merkezi		360	360	
Özel öğrenci yurtları ve pansiyonları	109	739	848	1
Toplam	1043	1282	2325	54

OHAL süresi içinde Fethullah Gülen cemaati tarafından yurtdışında açılmış okullar da Maarif Vakfına devredilmeye başlandı. Türkiye Maarif Vakfının web sitesinde yer alan bilgilere göre 49 okulun yönetimi Türkiye Maarif Vakfına devredildi.

Düzenlemeler

6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanununda yapılan değişiklikler

674 ve 676 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile, Olağanüstü Hal ilanından bir ay önce kuruluş yasası TBMM'den geçen Türkiye Maarif Vakfı Kanununda değişiklikler yapıldı. Bu değişikliklerin arasında, Türkiye Maarif Vakfı tarafından örgün ve yaygın eğitim kurumları açılan ülkelerde, MEB dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarının örgün ve yaygın eğitim kurumu açması ya da oluşturması Milli Eğitim Bakanlığının iznine tabi kılındı.

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu

676, 678 ve 687 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları kanununda çok sayıda değişiklik yapılmıştır. Buna göre,

- Kanunun 2. Maddesine eklenen bent ile birlikte özel öğretim kursu “Kişilerin, Bakanlıkça belirlenmiş bilim gruplarına uygun eğitim ortamlarında, öğrenim seviyelerine, ilgi ve isteklerine uygun öğretim programları doğrultusunda, bilgi, beceri, yetenek ve deneyimlerini geliştirdiği, serbest zamanlarını değerlendirdiği bir bilim grubunda eğitim veren kurumlar” olarak tanımlanmıştır.
- 676 sayılı KHK ile bilim grubu kavramı kullanılmış ve özel öğretim kurslarının eğitim ve öğretim faaliyetlerine bir bilim grubu içerisinde devam edebilecekleri ön görülmüştür. Kurum açma izinleri de faaliyet gösterecekleri bilim grubuna göre düzenlenecek olan özel öğretim kurumlarının izinlerinin 4.8.207 tarihine kadar düzenlenmemesi halinde kapatma işlemi uygulanacaktır. Bilim grubu, Milli Eğitim Bakanlığı'nın çıkaracağı yönetmelikle ayrıntılı bir şekilde tanımlanacaktır.
- Okullar ile özel öğretim kursları hariç olmak üzere başka adlarla da olsa ilköğretim ve ortaöğretim örgün eğitim programlarının aynısı veya bir kısmını uygulayan, bu programlara yönelik deneme, seviye tespit sınavı gibi adlarla toplu sınav organizasyonları yapmak üzere yüz yüze veya uzaktan öğretim yöntemi ile faaliyet gösteren yerlerin açılması ve işletilmesi yasaklanmıştır. Bu faaliyetler belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve yükseköğretim kurumlarının sürekli eğitim merkezleri gibi birimlerinde de yürütülemeyecektir.
- Ancak daha sonra çıkarılan 678 sayılı KHK ile belediyelerin il milli eğitim müdürlükleriyle yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak işbirliği protokolleri çerçevesinde örgün eğitim programlarına destek mahiyetinde ücretsiz kurslar açabileceği belirtilmiştir.
- 687 sayılı KHK ile kanunun 2. Maddesine ‘sosyal etkinlik merkezi’ ibaresi eklenmiş ve ‘öğrenci etüd eğitim merkezleri’ ibaresi kaldırılmıştır. KHK’da sosyal etkinlik merkezleri şu şekilde tanımlanmıştır: “İl millî eğitim müdürlükleri ile belediyeler arasında yapılan ve Bakanlıkça onaylanan ortak işbirliği protokolleri çerçevesinde, Bakanlığın verdiği işyeri

açma ve çalışma ruhsatı ile belediyelerce açılan ve işletilen, ilköğretim ve/veya ortaöğretim öğrencilerinin ödev ve projelerine ilişkin araştırmalar yaptığı, öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerin yürütüldüğü özel öğretim kurumları”.

- Kanununun 2. Maddesinin j bendinin iptal edilmesi ile etüd merkezleri kaldırılmış ve Özel öğretim kurumlarına dönüşüm programı kapsamında yer almayan öğrenci etüd eğitim merkezlerinin faaliyetlerine 1 Temmuz 2017 tarihine kadar süre verilmiştir. Ayrıca, 29 Temmuz 2017’ye kadar Kanununun 2. maddesinin (c), (g), (h), (i), (k), (o), (ö) bentlerinde tanımlanan özel öğretim kurumlarının gerektirdiği şartlara uygun hale getirilmeyen ve kurum açma izni buna göre düzenlenmeyen öğrenci etüd eğitim merkezleri hakkında sürekli kapatma işlemi uygulanmasına karar verilmiştir.

Vakıf Yükseköğretim kurumları

Kurum/Kuruluş	667 sayılı KHK	673 ve 677 sayılı KHK lar ile Kapatma kararı kaldırılan özel kuruluşlar	Milli Eğitim bakanlığı tarafından yayınlanan liste	Nihai Toplam
Vakıf yükseköğretim kurumları	15			15

Sendika, federasyon ve konfederasyonlar

Kurum/Kuruluş	667 sayılı KHK	673 ve 677 sayılı KHK lar ile Kapatma kararı kaldırılan özel kuruluşlar	Milli Eğitim bakanlığı tarafından yayınlanan liste	Nihai Toplam
Sendika, federasyon ve konfederasyonlar,	19			19

Kayım Atanan Şirketler²⁵

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yayınlanan 2016 yılı Faaliyet Raporuna göre 675, 677, 678 ve 680 sayılı Kanun Hükmünde kararname ile Türkiye'nin 43 ilinden toplam 879 şirket ve ticari işletmenin kayımlarının yetkileri 31 Mart 2017 tarihi itibarıyla TMSF'ye devredilmiş veya bu şirketlere TMSF kayımlı olarak atanmıştır.²⁶ 28 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla devir sayısı 44 ilde 969 adet şirket/ticari işletmeye yükselmiştir. TMSF verilerine göre kayımlı atanan 969 adet şirket/ticari işletmenin;

- Toplam aktif büyüklüğü yaklaşık 41,3 milyar TL,
- Öz kaynak toplamı yaklaşık 18,3 milyar TL,
- Ciro toplamı yaklaşık 21,9 milyar TL ve

²⁵ Kayımlık Faaliyetleri Resmi Gazete'nin 01.09.2016 tarih ve 2918 sayılı mükerrer nüshasında yayımlanan 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nın (10.11.2016 tarihli 6758 sayılı Kanun ile kanunlaşmıştır) 19 ve 20. maddeleri kapsamında; FETÖ/PDY terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 133'üncü maddesi uyarınca kayımlı atanan/atanacak olan şirketlerdeki kayımlık görev ve yetkilerinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna (TMSF) devredilmesine karar verilmiş ve aynı KHK ile söz konusu şirket ve varlıkların satış ve tasfiyesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

²⁶ Bkz. 2016 Faaliyet Raporu, TMSF. <http://www.tmsf.org.tr/Aspx/kk/ashx/file.ashx?type=1&uploadId=829>

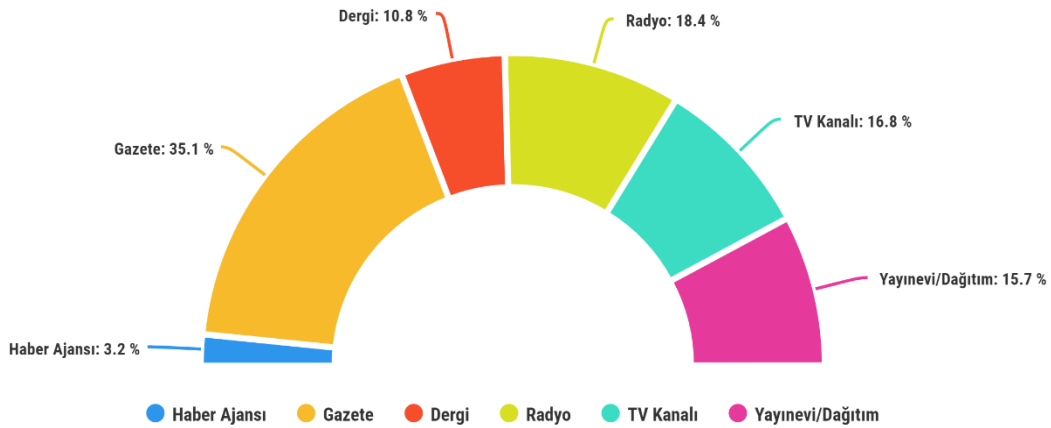
- Bu işletmelerde istihdam edilen çalışan sayısı yaklaşık 47.531 kişidir.²⁷

Kayımlık yetkisi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) tarafından kullanılan şirketler, ortaklık payları ve varlıkların 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanununun İkinci Bölümü kapsamına giren suçlardan dolayı müsadere karar verilmesi halinde müsadere kararı; bu şirket, ortaklık payları ve varlıkların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından satış ve tasfiye edilmesi suretiyle yerine getirilmektedir. Satış veya tasfiyeden elde edilen gelirler Hazineye irat olarak kaydedilmektedir. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Temmuz 2016 -Haziran 2017 döneminde hazineye aktardığı fon miktarı 276,94 milyon ABD dolarına ulaşmıştır (Bkz. TMSF üç aylık raporlar).

Kapatılan Basın, Yayın, Radyo, Televizyon ve Haber Ajansları

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 668, 675, 677, 683, 689 ve 693 sayılı KHKlar ve 668 sayılı KHK ile RTÜK'e verilen yetkiyle toplam 185 yazılı ve adyovizuel medya organı kapatıldı. 675, 679, 683 ve 693 sayılı KHKlar ile kapatılan kuruluşların 23'ü için kapatma kararı kaldırıldı. **Kapalı kalan kuruluş sayısı 162'ye düştü.**

Kapatılan Medya Kuruluşları- 31 Ağustos 2017

Kapatma Kararları	Kapatma Kararı Kaldırılanlar													
	668	675	677	RTÜK	683	689	693	Diğer(*)	Toplam	675	679	683	693	Toplam
Haber Ajansı	3	2					1		6					0
Gazete	45	10	7			1	2		65	6	11			17
Dergi	15	3	1			1			20					0
Radyo	23		1	10					34	2			1	3
Televizyon	16			12	2			1	31	1		2		3
Yayinevi-Dağıtım	29								29					0

²⁷ Bkz. 3 Aylık Faaliyet raporu (Nisan-Haziran 2017), TMSF, <http://www.tmsf.org.tr/Aspx/kk/ashx/file.ashx?type=1&uploadId=929>

Toplam	131	15	9	22	2	2	3	1	185	9	11	2	1	23
---------------	------------	-----------	----------	-----------	----------	----------	----------	----------	------------	----------	-----------	----------	----------	-----------

668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. Maddesinin 3. Fıkrasında kapatılan kurumlar için uygulanacak diğer tedbirler tanımlandı. Bunlara göre kapatılan bu kuruluşlara ait olan

- taşınırlar ve her türlü mal varlığı, alacak ve haklar, belge ve evrak Hazineye bedelsiz olarak devredilmiş sayılacak
- taşınmazlar tapuda resen Hazine adına her türlü kısıtlama ve taşınmaz yükünden ari olarak tescil edilecek
- Kapatılan kuruluşların her türlü borçlarından dolayı hiçbir şekilde Hazineden bir hak ve talepte bulunulamayacak.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna Devredilen Medya ve Basın Kuruluşları

27.07.2016 tarihinde yürürlüğe giren 668 sayılı KHK'nın "Kapatılan gazete ve dergiler, yayınevi ve dağıtım kanalları ile özel radyo ve televizyon kuruluşlarına ait olan taşınırlar ve her türlü mal varlığı, alacak ve haklar, belge ve evrak Hazine'ye bedelsiz olarak devredilmiş sayılır ..." hükmü ile 01.09.2016 tarihinde yürürlüğe giren 674 sayılı KHK'nın "... devralınan varlıkların satış ve tasfiyesini teminen Maliye Bakanlığınca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmesi durumunda da uygulanır..." hükmü kapsamında kapatılan medya ve basın kuruluşlarının devralınan varlıklarının satış ve tasfiyesi için TMSF'ye devredildiler. 31 Mart 2017 tarihi itibarıyla TMSF'ye devredilen medya kuruluşu sayısı 147' dir.²⁸

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, kuruma devredilen medya organlarından bazılarının varlıklarını satışa çıkardı. TMSF'nin web sitesinde yayınlanan ilana göre 21 kuruluşun müsadere edilen varlıkları Eylül ve Ekim 2017'de satışa çıkarılacak .²⁹

15.09.2017	Yedigün, Taraf, Muhabir haber, Bugün TV, Feza, Samanyolu, Banaz Postası, Son Nokta varlık satışı
29.09.2017	Kanal 35, Samanyolu, Azadi Amed, Jıyan TV varlık satışı
06.10.2017	Meydan, Radyo Nur, Yarına Bakış, İMC T, TV 10, Yeni Hayat, Kocaeli Manşet, Demokrat Gebze, Bizim Kocaeli satış ilanı

Kapatılan Haber Ajansları

668, 675 ve 693 sayılı KHKlar ile toplam 6 haber ajansı kapatıldı.

Kanun Hükmünde Kararname	Tarih	Kapatma Kararı Devam eden Haber ajansı	Kapatma Kararı Kaldırılan Haber Ajansları
668 sayılı KHK	27.07.2016	1. Cihan Haber Ajansı 2. Muhabir Haber Ajansı 3. SEM Haber Ajansı,	-
675 sayılı KHK	29.10.2016	1. Dicle Haber Ajansı 2. Jin Haber Ajansı	-
693 sayılı KHK	25.08.2017	1. Dihaber-Dicle Medya Haber Ajansı	-

Kapatılan televizyon kanalları:

OHAL döneminde 668, 677 sayılı KHKlar ve RTÜK kararlarıyla 31 televizyon kanalı için kapatma kararı verilmiştir. Kapatılan televizyonlardan sadece 1'i için verilen kapatma kararı 675 sayılı KHK ile

²⁸ Bkz. TMSF 3 aylık Faaliyet raporları- <http://www.tmsf.org.tr/Aspx/kk/ashx/file.ashx?type=1&uploadId=929>

²⁹ <http://www.tmsf.org.tr/satis.ilani>

kaldırıldı. **31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 30 televizyonun kapatma kararı devam etmektedir.**

Kanun Hükmünde Kararname	Tarih	Kapatma Kararı Devam eden TVler	Kapatma Kararı Kaldırılan TVler
668 sayılı KHK		<ol style="list-style-type: none"> 1. Barış TV 2. Bugün TV 3. Can Erzincan TV 4. Dünya TV 5. Hira TV 6. Irmak TV 7. Kanal 124 8. Kanaltürk 9. MC TV 10. Mehtap TV 11. Merkür TV 12. Samanyolu Haber 13. Samanyolu TV 14. Tuna Shopping TV 15. Yumurcak TV 	668 sayılı KHK ile Kapatılan ancak daha sonra kapatma kararı kaldırılan TV <ol style="list-style-type: none"> 1. SRT TV- KHK 675
RTÜK		<ol style="list-style-type: none"> 1. İMC TV 2. Hayat'ın Sesi TV 3. Özgür Gün TV 4. Van TV 5. Van Genç TV 6. TV 10 7. Denge TV 8. Azadi TV 9. Jıyan TV 10. Mezopotamya TV 11. Birlik Medya TV 12. Zarok TV 	-
683 sayılı KHK		<ol style="list-style-type: none"> 1. On4 2. Kanal 12 	-
Diğer		<ol style="list-style-type: none"> 1. Med Nuçe TV: Türkiye'nin resmi talebiyle Fransız uydu şirketi Eutelsat tarafından uydudan çıkarıldı. 	-

Kapatılan gazeteler:

OHAL döneminde 668, 675, 677 ve 693 sayılı KHK'lar ile 64 gazete için kapatma kararı verilmiştir. Kapatılan gazetelerin 17'si hakkında verilen kapatma kararları 675 ve 679 sayılı KHK lar ile kaldırıldı. **31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 47 gazetenin kapatma kararı devam etmektedir.**

Kanun Hükmünde Kararname	Tarih	Kapatma Kararı Devam eden Gazeteler	Kapatma Kararı Kaldırılan Gazeteler
668 sayılı KHK	27.07.2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Adana Haber Gazetesi 2. Adana Medya Gazetesi 3. Akdeniz Türk Gazetesi 4. Batman Postası Gazetesi 5. Batman Doğuş Gazetesi 6. Gediz Gazetesi 7. Son Nokta Gazetesi 8. Merkür Haber Gazetesi 9. İrade Gazetesi 10. Millet Gazetesi 11. Turgutlu Havadis Gazetesi 12. Bugün Gazetesi 	668 sayılı KHK ile Kapatılan ancak daha sonra kapatma kararı kaldırılan gazeteler <ol style="list-style-type: none"> 1. Lider Gazetesi- KHK 675 2. İscehisar Durum Gazetesi- KHK 675 3. Bingöl Olay Gazetesi- KHK 675 4. Kurtuluş Gazetesi- KHK 675

		<ol style="list-style-type: none"> 13. İskenderun Olay Gazetesi 14. Milas Feza Gazetesi 15. Meydan Gazetesi 16. Ekonomi 17. Özgür Düşünce Gazetesi 18. Demokrat Gebze Gazetesi 19. Urfa Haber Ajansı Gazetesi 20. Yarına Bakış Gazetesi 21. Taraf Gazetesi 22. Antalya Gazetesi 23. Kocaeli Manşet 24. Ajans 11 Gazetesi 25. Yeni Hayat Gazetesi 26. Yerel Bakış Gazetesi 27. Nazar 28. Bizim Kocaeli 29. Yeni Emek Gazetesi 30. Zaman Gazetesi 31. Haber Kütahya Gazetesi 32. Banaz Postası Gazetesi 33. Today's Zaman Gazetesi 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Ege'de Son Söz Gazetesi- KHK 675 6. Hakikat Gazetesi- KHK 675 7. Zafer Gazetesi -KHK 679 8. Hisar Gazetesi-KHK 679 9. Şuhut'un Sesi Gazetesi-KHK 679 10. Türkiye'de Yeni Yıldız Gazetesi- KHK 679 11. Türkeli Gazetesi- KHK 679 12. Batman Gazetesi -KHK 679
675 sayılı KHK	29.10.2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Özgür Gündem Gazetesi 2. Azadiya Welat Gazetesi 3. Cizre Postası Gazetesi 4. Yüksekova Haber Gazetesi 5. Güney Express Gazetesi 	<p>675 sayılı KHK ile Kapatılan ancak daha sonra kapatma kararı kaldırılan gazeteler</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Batman Çağdaş Gazetesi- KHK 679 2. İdil Haber Gazetesi - KHK 679 3. Urfanatik Gazetesi- KHK 679 4. Kızıltepe'nin Sesi Gazetesi-KHK 679 5. Prestij Haber Gazetesi -KHK 679
677 sayılı KHK	22.11.2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Express Gazetesi 2. Dağyeli Gazetesi 3. İpekyolu Gazetesi 4. Yedigün Gazetesi 5. Türkiye Manşet 6. Akis Gazetesi 7. Son Dakika Gazetesi 	-
693 sayılı KHK	25.08.2017	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rojeva Medya Gazetesi 2. Gazete ŞuJin 	-

Kapatılan radyolar

OHAL döneminde 668, 677 sayılı KHKlar ve RTÜK kararlarıyla 34 radyonun kapatılmasına karar verilmiştir. Kapatılan radyoların sadece 3'ü için kapatma kararı kaldırılmıştır. **31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 31 radyonun kapatma kararı devam etmektedir.**

Kanun Hükmünde Kararname	Tarih	Kapatma Kararı Devam eden Gazeteler	Kapatma Kararı Kaldırılan Radyolar
668 sayılı KHK		<ol style="list-style-type: none"> 1. Aksaray Mavi Radyo 2. Esra Radyo 3. Radyo Aile Rehberi 4. Radyo Nur 5. Aktüel Radyo 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umut FM - KHK 675 2. Yağmur FM- KHK 675 3. Radyo 59 - KHK 693

		<ol style="list-style-type: none"> 6. Berfin FM 7. Burç FM 8. Cihan Radyo 9. Dünya Radyo 10. Haber Radyo 11. Ege Herkül FM 12. Jest FM 13. Kanaltürk Radyo 14. Radyo Bamteli 15. Radyo Cihan (İstanbul) 16. Radyo Fıkıh 17. Radyo Küre 18. Radyo Mehtap 19. Radyo Şimşek 20. Samanyolu Haber Radyosu 	
RTÜK tarafından kapatılan radyolar		<ol style="list-style-type: none"> 1. Rengin Radyo 2. Radyo Karacadağ 3. Patnos FM 4. Gün Radyo 5. Özgür Radyo 6. Özgür GüneşRadyosu 7. Doğu Radyo 8. Yön Radyo 9. Radyo Dünya (Adana) 10. Ses Radyo 	
677 sayılı KHK		<ol style="list-style-type: none"> 1. Batman FM 	

Kapatılan dergiler:

OHAL döneminde 668, 675 ve 677 sayılı KHKlar ile 18 dergi kapatılmıştır. Kapatma kararı kaldırılan dergi yoktur.

Kanun Hükmünde Kararname	Tarih	Kapatılan Dergiler	Kapatma Kararı Kaldırılan Dergiler
668 sayılı KHK	27.07.2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akademik Araştırmalar Dergisi 2. Ekolife Dergisi 3. Gül Yaprığı Dergisi 4. Yeni Ümit Aksiyon, 5. Asya Pasifik (PASİAD) Dergisi 6. Ekoloji Dergisi 7. Nokta 8. Zirve Dergisi 9. Bisiklet Çocuk Dergisi 10. Fountain Dergisi 11. Sızıntı 12. Yağmur Dergisi 13. Gonca Dergisi 14. Diyalog Avrasya Dergisi 	-
675 sayılı KHK	29.10.2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Özgürlük Dünyası Dergisi 2. Tiroj Dergisi 3. Evrensel Kültür Dergisi 	-
677 sayılı KHK	22.11.2016	<ol style="list-style-type: none"> 1. Habereksen Dergisi 	-

Kapatılan yayınevleri

OHAL döneminde 668, sayılı KHK ile 29 yayınevi kapatılmış ve hiçbiri hakkında kapatma kararı kaldırılmamıştır.

Kanun Hükmünde Kararname	Tarih	Kapatma Kararı Devam eden Gazeteler	Kapatma Kararı Kaldırılan Yayınevleri
668 sayılı KHK		<ol style="list-style-type: none"> 1. Altın Burç Yayınları 2. Burak Basın Yayın Dağıtım 3. Define Yayınları 4. Dolunay Eğitim Yayın Dağıtım 5. Giresun Basın Yayın Dağıtım 6. Gonca Yayınları 7. Gül yurdu Yayınları 8. GYV Yayınları 9. Işık Özel Eğitim Yayınları 10. Işık Akademi 11. Işık Yayınları 12. İklim Basın Yayın Pazarlama 13. Kaydırak Yayınları 14. Kaynak Yayınları 15. Kervan Basın Yayıncılık 16. Kuşak Yayınları 17. Muştı Yayınları 18. Nil Yayınları 19. Rehber Yayınları 20. Sürat Basın Yayın Reklamcılık Eğitim Araçları 21. Sütun Yayınları 22. Şahdamar Yayınları 23. Ufuk Basın Yayın Haber Ajans Pazarlama 24. Ufuk Yayınları 25. Waşanxaneya Nil 26. Yay Basın Dağıtım Pazarlama, Reklamcılık 27. Yeni Akademi Yayınları 28. Yitik Hazine Yayınları 29. Zambak Basın Yayın Eğitim Turizm 	-

Ek Düzenlemeler**Resmi İlanlar**

Devletin resmi ilanların dağıtımını için kamu tüzel kişiliğine haiz bir yapı olarak kurduğu Basın İlan Kurumu'nun 5 Ekim 2016'da yürürlüğe giren "Resmi İlan ve Reklamlar ile Bunları Yayınlayacak Süreli Yayınlar Yönetmeliği" ile resmi ilan konusuna yeni bir kriter getirildi.

Bu düzenlemeye göre gazetelerin imtiyaz sahibi gerçek ya da tüzel kişilikleri, tüzel kişilik temsilcileri, ortakların çoğunluğu ya da varsa tüzel kişi temsilcisi hakkında "Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar" ve/veya "Terörle Mücadele Kanunu" kapsamında dava açılması halinde dava sonuçlanıncaya kadar yayının ilan alımı durdurulacak.

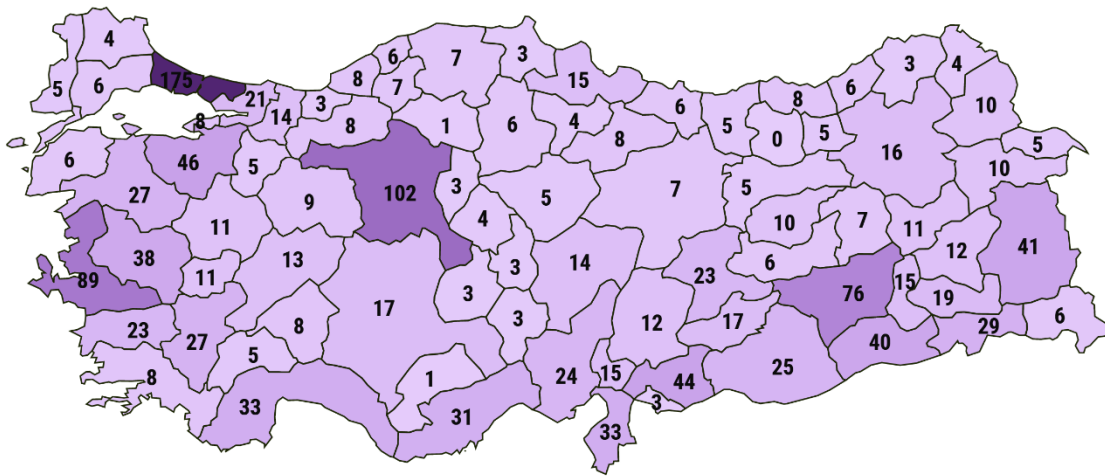
Aynı suç ya da suçlardan yargılanan asgari fikir işçisi kadrosunda bulunanların ise 5 gün içerisinde kadrodan çıkarılması gerekecek. Aksi takdirde resmi ilan hakkı durdurulacak.

Kapatılan Dernekler

31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 667, 677, 679 ve 689 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile kapatılan dernek sayısı 1600'e ulaşmış, yapılan itirazların sonucunda 188'i için kapatma kararı kaldırılmıştır. 31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla **kapalı dernek sayısı 1412'dir.**

Kapatılan Derneklerin İllere Göre Dağılımı-31 Ağustos 2017

Kapatılmış dernekler 31.08.2017

	Kapatma Kararları						Kapatma Kararları Kaldırılan Dernekler					Kapatılma kararı devam eden Dernekler
	KHK no						KHK No					
	667	677	679	689	694	Toplam	677	679	689	692	Toplam	
Dernek sayıları	1125	375	83	14	3	1600	175	7	5	1	188	1412

OHAL ilanının hemen ardından 23 Temmuz 2017 tarihinde yayınlanan ilk kararnameye (667) ekli listede yer alan 1125 dernek "FETÖ/Paralel Devlet Yapısı" ile ilişkili oldukları gerekçesiyle kapatılmıştır. Ancak daha sonra faaliyetleri durdurulan ve 677 ve 679 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler ile kapatılan derneklerin çoğunluğunu hak temelli çalışan dernekler oluşturmuştur. Bunların arasında İnsan Hakları Araştırmaları Derneği, Gündem Çocuk Derneği, Çağdaş Hukukçular Derneği, Mezopotamya Hukukçular Derneği, Van Kadın Derneği, Kürt Enstitüsü, Sarmaşık Derneği gibi dernekler bulunmaktadır.

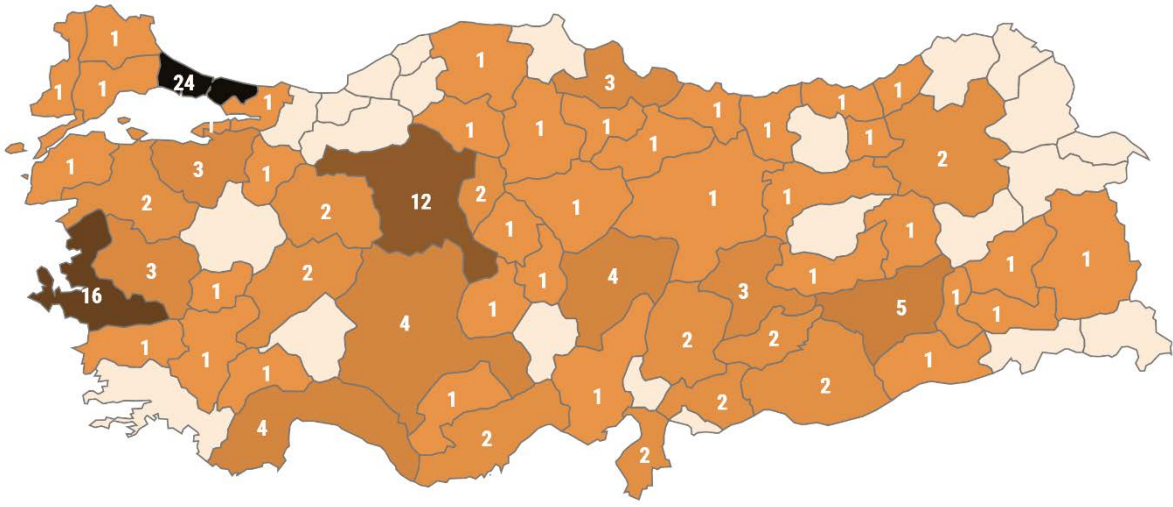
Kapatılan Vakıflar

İlk olarak, FETÖ/Paralel Devlet Yapılanması ile ilişkili olduğu gerekçesiyle 23 Temmuz 2016 tarihinde yayınlanan 667 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ekinde yer alan III Nolu Listede 104 vakıf kapatılmıştır. Daha sonra 677 sayılı KHK ile 18 vakfın kapatılma kararı kaldırılmıştır.

689 sayılı KHK ile 18 Vakıf daha kapatılmıştır. 694 sayılı KHK ile 1 Vakıf üzerindeki kapatma kararı kaldırılmıştır. 36 Vakıf ise Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Bölge Müdürlüklerinde oluşturulan komisyonların³⁰ verdikleri kararlarla kapatılmıştır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre kapatılmış **wakıf sayısı 31 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla 139'dur.**³¹

Kapatılan Vakıfların İllere Göre dağılımı-31 Ağustos 2017

	Kapatılan vakıflar				Kapatma Kararı Kaldırılan vakıflar			Kapalı Kalan Vakıf
	667 sayılı KHK	VGM Bölge Komisyonları kararı ile	689 sayılı KHK	Toplam	677 sayılı KHK	694 sayılı KHK	Toplam	
Vakıf sayısı	104	36	18	158	18	1	19	139

³⁰ Başbakan Yardımcılığının 25/07/2016 tarihli ve 10449 sayılı oluru ile uygun görülen "667 sayılı KHK Gereği Vakıflar Genel Müdürlüğüne Yapılacak İş ve İşlemlere İlişkin Usul ve Esaslar" çerçevesinde Bölge Müdürlüklerinde oluşturulan komisyonlar (Bkz. Vakıflar Genel Müdürlüğü 2016 faaliyet raporu, sayfa.45 - <https://www.vgm.gov.tr/Documents/webicerik337.pdf>)

³¹ **31 Ağustos** itibarıyla <http://www.vgm.gov.tr/db/dosyalar/duyurular10222.pdf> adresinde mevcut olan bilgiler, 18 Eylül 2017 tarihi itibarıyla web sitesinden kaldırılmıştır.

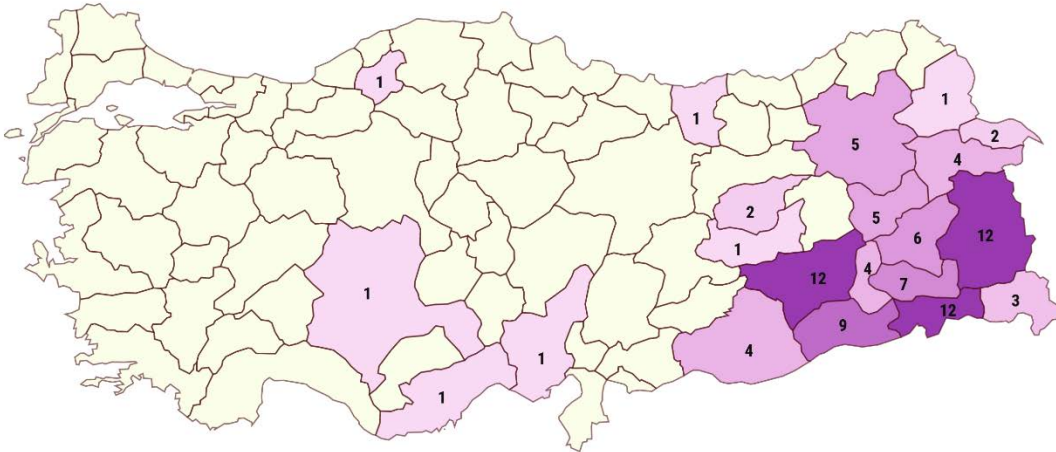
Yerel Yönetimlere Yönelik Tedbirler

15 Ağustos 2016 tarihinde yayınlanan 674 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Belediye Kanunu'nda yapılan değişikliklerle seçim yoluyla gelmiş Belediyelere "terör örgütleriyle" ilişkili olduğu tespit edilmesi durumunda kayyım atanması yoluyla merkezi hükümete devredilmesinin yolu açıldı.

OHAL döneminde kayyım atanan belediye sayısı 94'e ulaştı. Kayyım atanan belediyelerin 4'ü Adalet ve Kalkınma Partisi, 1'i Milliyetçi Hareket Partisi ve 89'u Demokratik Bölgeler Partisi tarafından yönetiliyordu.

Belediyelerin yanı sıra, 27 Ocak 2017 tarihinde Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği'ne de kayyım atandı. Kayyım atanan belediyelerin başkanları gözaltına alındı ve pek çoğu tutuklandı.

OHAL döneminde Kayyım Atanan Belediyeler-31 Ağustos 2017

	İL	BELEDİYE	Siyasi Parti	Kayyım	Kayyım atanma tarihi
1	Adana	Pozantı	MHP	MHP'li Belediye Meclis	11.09.2016
2	Ağrı	Diyadin	DBP	Kaymakam	11.09.2016
3	Ağrı	Doğu Beyazıt	DBP	Kaymakam	24.01.2017
4	Ağrı	Merkez	DBP	Vali	1.03.2017
5	Ağrı	Tutak	DBP	Kaymakam	11.01.2017
6	Batman	Beşiri	DBP	Kaymakam	11.09.2016
7	Batman	Gercüş	DBP	Kaymakam	11.09.2016
8	Batman	İkiköprü	DBP	Kaymakam	11.09.2016
9	Batman	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	11.09.2016
10	Bitlis	Güroymak	DBP	Kaymakam	28.11.2016
11	Bitlis	Hizan	DBP	Kaymakam	23.12.2016
12	Bitlis	Merkez	DBP	Vali	27.11.2016
13	Bitlis	Mutki	DBP	Kaymakam	23.12.2016
14	Bitlis	Ovakışla	DBP	Kaymakam	3.11.2016

15	Bitlis	Yolalan	DBP	Kaymakam	23.12.2016
16	Diyarbakır	Bismil	DBP	Kaymakam	4.02.2017
17	Diyarbakır	Büyükşehir	DBP	Etimesgut (Ankara)	1.11.2016
18	Diyarbakır	Dicle	DBP	Kaymakam	13.02.2017
19	Diyarbakır	Eğil	DBP	Kaymakam	8.03.2017
20	Diyarbakır	Hani	DBP	Kaymakam	5.10.2016
21	Diyarbakır	Kayapınar	DBP	Kaymakam	8.12.2016
22	Diyarbakır	Kocaköy	DBP	Kaymakam	7.02.2017
23	Diyarbakır	Kulp	DBP	Kaymakam	23.01.2017
24	Diyarbakır	Lice	DBP	Kaymakam	20.09.2016
25	Diyarbakır	Silvan	DBP	Kaymakam	11.09.2016
26	Diyarbakır	Sur	DBP	Kaymakam	11.09.2016
27	Diyarbakır	Yenişehir	DBP	Kaymakam	8.12.2016
28	Elazığ	Karakoçan	DBP	Kaymakam	31.01.2017
29	Erzurum	Aşkale	AKP	AKP'li Belediye Başkan	11.09.2016
30	Erzurum	Hınıs	DBP	Kaymakam	11.09.2016
31	Erzurum	Karaçoban	DBP	Kaymakam	28.12.2016
32	Erzurum	Karayazı	DBP	Kaymakam	6.12.2016
33	Erzurum	Tekman	DBP	Kaymakam	6.01.2017
34	Giresun	Çamoluk	AKP	AKP'li Belediye Meclis	11.09.2016
35	Hakkari	Çukurca	DBP	Kaymakam	7.12.2016
36	Hakkari	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	11.09.2016
37	Hakkari	Yüksekova	DBP	Kaymakam	12.12.2016
38	Iğdır	Hoşhaber	DBP	Vali Yardımcısı	11.09.2016
39	Iğdır	Tuzluca	DBP	Kaymakam	11.09.2016
40	Kars	Diğor	DBP	Kaymakam	9.02.2017
41	Konya	İlgın	AKP	AKP'li Belediye Meclis	11.09.2016
42	Karabük	Safranbolu	AKP	Kaymakam	23.06.2017
43	Mardin	Artuklu	DBP	Kaymakam	13.12.2016
44	Mardin	Büyükşehir	DBP	Vali	17.11.2016
45	Mardin	Dargeçit	DBP	Kaymakam	11.09.2016
46	Mardin	Derik	DBP	Kaymakam	11.09.2016
47	Mardin	Kızıltepe	DBP	Kaymakam	6.12.2016
48	Mardin	Mazıdağı	DBP	Kaymakam	11.09.2016
49	Mardin	Nusaybin	DBP	Kaymakam	11.09.2016
50	Mardin	Ömerli	DBP	Kaymakam	6.01.2017
51	Mardin	Savur	DBP	Kaymakam	1.03.2017
52	Mersin	Akdeniz	DBP	Kaymakam	18.12.2016
53	Muş	Bulanık	DBP	Kaymakam	11.09.2016
54	Muş	Bulanık/Rüstemgedik Belgesi	DBP	Kaymakam	15.04.2017
55	Muş	Malazgirt	DBP	Kaymakam	2.12.2016
56	Muş	Malazgirt/Konakkuran		Kaymakam	10.05.2017
57	Muş	Varto	DBP	Kaymakam	11.11.2016
58	Siirt	Baykan	DBP	Kaymakam	20.12.2016
59	Siirt	Baykan/Atabağ beldesi	DBP	Kaymakam	18.03.2017
60	Siirt	Beğendik	DBP	Kaymakam	30.03.2017
61	Siirt	Eruh	DBP	Kaymakam	11.09.2016
62	Siirt	Gökçebağ	DBP	Kaymakam	6.02.2017

63	Siirt	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	17.12.2016
64	Siirt	Veysel Karani	DBP	Kaymakam	23.12.2016
65	Şırnak	Balveren	DBP	Kaymakam	17.03.2017
66	Şırnak	Beytüşşebap	DBP	AKP'ye mensup kişi	23.09.2016
67	Şırnak	Cizre	DBP	Kaymakam	11.09.2016
68	Şırnak	Fındık	DBP	Kaymakam	18.01.2017
69	Şırnak	Görümlü	DBP	Kaymakam	10.02.2017
70	Şırnak	İdil	DBP	Kaymakam	21.09.2016
71	Şırnak	Kumçatı	DBP	Vali Yardımcısı	6.01.2017
72	Şırnak	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	5.11.2016
73	Şırnak	Sirtköy	DBP	İdil Kaymakam	8.11.2016
74	Şırnak	Silopi	DBP	Kaymakam	11.09.2016
75	Şırnak	Silopi/Başverimli	DBP	Kaymakam	10.11.2016
76	Şırnak	Uludere	DBP	Kaymakam	27.01.2017
77	Tunceli	Mazgirt/Akpazar	DBP	Kaymakam	14.05.2017
78	Tunceli	Merkez	DBP	Vali Yardımcısı	17.11.2016
79	Urfa	Bozova	DBP	Kaymakam	6.01.2017
80	Urfa	Halfeti	DBP	Kaymakam	23.12.2016
81	Urfa	Suruç	DBP	Kaymakam	11.09.2016
82	Urfa	Viranşehir	DBP	Kaymakam	6.01.2017
83	Van	Bahçesaray	DBP	Kaymakam	17.02.2017
84	Van	Başkale	DBP	Kaymakam	22.01.2017
85	Van	Büyükşehir	DBP	Vali	17.11.2016
86	Van	Çaldıran	DBP	Kaymakam	15.02.2017
87	Van	Çatak	DBP	Kaymakam	6.01.2017
88	Van	Edremit	DBP	Kaymakam	11.09.2016
89	Van	Erciş	DBP	Kaymakam	11.09.2016
90	Van	Gürpınar	DBP	Kaymakam	3.02.2017
91	Van	İpekyolu	DBP	Kaymakam	11.09.2016
92	Van	Muradiye	DBP	Kaymakam	17.01.2017
93	Van	Özalp	DBP	Kaymakam	11.09.2016
94	Van	Saray	DBP	Kaymakam	15.02.2017

Ek Düzenlemeler

674- 15.08.2016 (Kanunlaşma: Aynen Kabul: 10/11/2016-6758/35 md)	
5393 sayılı Belediye Kanunu	
45. Madde (birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.)	“Ancak, belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesinin terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları sebebiyle görevden uzaklaştırılması veya tutuklanması ya da kamu hizmetinden yasaklanması veya başkanlık sıfatı veya meclis üyeliğinin sona ermesi hallerinde 46 ncı maddedeki makamlarca belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesi görevlendirilir. Görevlendirilecek kişinin seçilme yeterliğine sahip olması şarttır. Görevden uzaklaştırılan veya tutuklanan belediye meclisi üyesinin istifa etmesi halinde de bu fıkra hükümleri uygulanır. Bu fıkra gereğince belediye başkanı veya başkan vekili görevlendirilen belediyelerde bütçe ve muhasebe iş ve işlemleri valilik onayı ile defterdarlığa veya mal müdürlüğüne gördürülebilir. Bu belediyelerde belediye meclisi, başkanın çağrısı olmadıkça toplanamaz. Meclisin, encümenin ve komisyonların görev ve yetkileri 31 inci maddede belirtilen encümen üyeleri tarafından yürütülür.”
Madde 57	“Ancak belediye veya bağlı idarelerde; hizmetlerin aksatılmasının terör veya şiddet olaylarıyla mücadeleyi olumsuz etkilediğinin veya etkileyeceğinin valilik tarafından belirlenmesi halinde, valilik söz konusu hizmeti Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, il özel idaresi veya kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla yapar veya yaptırır.

	<p>Valiliğin talebi üzerine, yapılan veya yapılacak harcamalar karşılığı tutarlar, Maliye Bakanlığı veya İller Bankası Anonim Şirketince ilgili idare payından kesilerek ilgili kurum ve kuruluşa gönderilir.</p> <p>Merkezi yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idarelerine aktarılan tutarlar bu idarelerin bütçeleriyle ilişkilendirilir. Bu fıkra kapsamındaki ihtiyaçlar; parasal ve bütçe sınırlamasına tabi olmaksızın 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesinde belirtilen usule göre temin edilir.</p> <p>Belediye ve bağlı idare imkânlarının terör veya şiddet olaylarına dolaylı ya da doğrudan destek sağlamak amacıyla kullanıldığının valilik tarafından belirlenmesi durumunda, terör ve şiddet olaylarına destek olmak amacıyla kullanılan belediye veya bağlı idare taşınırlarına mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından el konulur.</p> <p>Bu fıkra kapsamında sorumluluğu tespit edilen belediye veya bağlı idare personelinin vali veya kaymakam tarafından görevden uzaklaştırılması halinde göreve iade işlemi ancak uzaklaştırma işlemini yapan makam tarafından yapılır.”</p>
Geçici Madde	<p>“GEÇİCİ MADDE 9- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları kapsamında haklarında yürütülen soruşturma veya kovuşturma nedeniyle görevden uzaklaştırılan belediye başkanı, başkan vekili ve meclis üyelerinin yerine 45 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendine göre işlem yapılmış olsa bile onbeş gün içerisinde 46 ncı maddedeki yetkili makamlarca 45 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen usule göre görevlendirme yapılır.”³²</p>
KHK/678 31/10/2016	
75. Madde	<p>Afet, kitlesel göç ve teröre maruz kalan yerleşim birimlerinin belediyeleri ile bu Kanunun 45 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince belediye başkanı veya başkan vekili görevlendirilen belediyelerde, vali veya belediye başkanı, aksayan belediye hizmetinin başka bir belediye tarafından yerine getirilmesini talep edebilir. Yardım istenilen belediye, meclis kararına gerek olmaksızın İçişleri Bakanının izniyle bu talebi yerine getirebilir.”</p>

³² *Belediye başkanı görevlendirilmesi:*

Madde 46- Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması ve yeni belediye başkanı veya başkan vekili seçiminin yapılamaması durumunda, seçim yapılmıyaya kadar belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılır. Görevlendirilecek kişinin belediye başkanı seçilme yeterliğine sahip olması şarttır.

Belediye başkanlığının boşalması hâlinde yapılacak işlemler: **Madde 45-** Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanması sağlanır. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak; (a) ..., (b) Başkanın görevden uzaklaştırılması, tutuklanması veya seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması durumunda bir başkan vekili, seçer.

OHAL Tedbirlerine Karşı Bireysel Başvurular

667 Sayılı ilk OHAL kararnamesinin 10. Maddesinde yer alan “bu kararname kapsamında alınan kararlar ve yapılan işlemler nedeniyle açılacak davalarda “yürütmenin durdurulmasına karar verilemez” hükmü karşısında, meslekten ve kamu görevinden ihraç edilen kişiler Danıştay’a, Anayasa Mahkemesine ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurdular.

Danıştay Beşinci Dairesi, ihraç edilenlerin yaptığı başvuruları geri çevirerek bu tür uyuşmazlıkların idare mahkemelerinin görev alanına girdiğine hükmetmiştir. Bu kararlarda OHAL KHK’ları ile yapılan işlemlerin kanun gücünde olduğu da özel olarak belirtilmiştir.³³

İdare Mahkemeleri ise, ihraçlarla ilgili yapılan itiraz başvurularını, KHK’ların bir yasama tasarrufu olduğu gerekçesiyle idari davaya konu edilemeyeceğine ilişkin kararlar vermiştir.

“KHK’nın yürürlüğe girdiği tarihi itibarıyla ekli listelerde isimleri bulunan kişilerin kamu görevinden başka bir işleme gerek kalmaksızın çıkarılacağı hükmüne yer verilmiş olup, bu KHK uyarınca da davacının görevine son verilmesi üzerine bakılmakta olan dava açılmıştır. İptal davalarında güdülen amaç, idari işlemlerin hukuka uygunluğunun yargı yoluyla denetlenmesi olduğundan, dava konusu edilen işlemin idari davaya konu olabilecek nitelik arz etmesi zorunludur. Oysa davaya konu edilen bir “Yasama Tasarrufu” olup Kanun hükmündedir. Dolayısıyla ortada başkaca bir işlem bulunmadığı için ve dava konusu KHK’nın da vasfı bulunmadığından idari davaya konu edilemeyeceği tartışmasızdır”. (İstanbul 9. İdare Mahkemesi (Esas No: 2016/2199; Karar No: 2016/1981 – 06.12.2016))

Anayasa Mahkemesinin 4 Ağustos 2017 tarihinde yaptığı duyuruya³⁴ göre OHAL kapsamında uygulanan idari işlemlere karşı yapılan **70771 başvuru** “başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez bulunmuş ve bu kararların başvuruculara tebliğ işlemleri yapılmıştır”. Anayasa Mahkemesi, başvurucuları “685 sayılı KHK’nın 1. maddesiyle kurulan Olağanüstü Hâl İşlemleri İnceleme Komisyonuna” ve/veya idari yargı yollarına başvurmaya davet etmiştir.

Benzer kararlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından da verilmiş ve başvurucuların iç hukuk yollarını tüketmeden yaptıkları başvuruları kabul edilemez bulunmuştur.

31 Aralık 2016 tarihinden önce AİHM tarafından verilen Mercan/Türkiye (Başvuru No: 56511/2016)³⁵ ve Zihni/Türkiye (Başvuru No: 59061/2016)³⁶ kararlarında AİHM, “Anayasa Mahkemesi’ne başvurma yükümlülüğünden muaf kılan özel şartların mevcut olup olmadığı konusunda Mahkeme, başvurucunun ileri sürdüğü iddiaların Anayasa Mahkemesi’ne yapılacak bireysel başvurunun etkililiğinden şüphe duymaya yeterli olmadığını” belirtmiştir.

“Anayasa Mahkemesi, her ne kadar içtihat değişikliğine giderek verdiği son dört prensip kararında, 668, 669, 670 ve 671 no’lu kanun hükmünde kararnamelerin anayasaya uygunluğunu denetleme yetkisine sahip olmadığına hükmetmiş olsa da bu prensip kararları, anayasaya aykırılığın soyut norm denetimi kapsamında öne sürüldüğü iptal davalarına ilişkindir. Mahkeme ayrıca, Anayasa Mahkemesinin, anayasaya uygunluğun denetimi

³³ http://www.danistay.gov.tr/upload/guncelkarar/03_11_2016_012445.pdf (Danıştay Beşinci Dairesinin 04.10.2016 günlü, E:2016/8196, K:2016/4066 sayılı kararı), http://www.danistay.gov.tr/upload/guncelkarar/03_11_2016_012927.pdf (Danıştay Beşinci Dairesinin 04.10.2016 günlü, E:2016/8136, K:2016/4076 sayılı kararı)

³⁴ Bkz. <http://www.anayasa.gov.tr/icsayfalar/duyurular/detay/65.html>

³⁵ [http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{"itemid":\["003-5549956-6992608"\]](http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{)

³⁶ [http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{"itemid":\["003-5571723-7028417"\]](http://hudoc.echr.coe.int/eng-press#{)

çerçevesinde, bir yasanın anayasaya uygun olduğuna hükmetmiş olmasının, aynı yasanın hükümlerine dayanılarak uygulamaya konulan bireysel işlemlere karşı Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunulmasına engel teşkil etmeyeceğini gözlemlemektedir. Ayrıca, Anayasa Mahkemesi kanun hükmünde kararname ile alınan önlemlere ilişkin olarak kendisine sunulan binlerce başvuruyu incelemeye yetkili olup olmadığı konusunda henüz bir karar vermemiştir. Anayasa Mahkemesine sunulmuş ve derdest olan bireysel başvuruların sonucuna ilişkin herhangi bir yoruma girmeksizin, Mahkeme, başvurucunun başvurusu ile ilgili olarak, bireysel başvuru yolu ve idari yargı yolunun başvuru için erişilmesi mümkün olmayan veya tüketilmesi gerekmeyen iç hukuk yolları olduğunun ispat edilemediğini belirtmektedir.” (Zihni/Türkiye kararı, Karar tarihi:8 Aralık 2016).

Olağanüstü Hâl İşlemleri İnceleme Komisyonunun 23 Ocak 2017 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan 685 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ihdas edilmesinin ardından AİHM, iç hukuk yolları tüketilmeden kendisine yapılan başvurulara bakmayacağını işaretini Köksal/Türkiye başvurusunda vermiştir.

“(…) 2 Ocak tarihinde kabul edilen ve 23 Ocak günkü Resmi Gazetede yayınlanan 685 sayılı KHK, olağanüstü hal uygulaması kapsamında yürürlüğe giren Kanun Hükmünde Kararnamelerle uygulamaya konulan tedbirlere yönelik başvuruları incelemekle yetkili bir Komisyonun kurulmasını öngörmektedir. Aynı Komisyonun yetki alanına görevden ihraç edilmeye ilişkin tedbirler de girmektedir. Olağanüstü Hal çerçevesinde yayınlanan Kanun Hükmünde Kararnamelerle yürürlüğe giren tedbirlerden etkilenen kamu görevlileri, 685 sayılı KHK'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ayı geçmemek üzere, yani en geç 23 Temmuz 2017 günü, Başbakanlık tarafından ilan edilecek başvuru alma tarihinin ardından 60 gün içerisinde Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonuna başvurabileceklerdir. Komisyonun vereceği kararlar daha sonra idari yargı önünde iptal davası konusu olabilecektir. Bu suretle, yürütme erki, olağanüstü hal uygulaması kapsamında yürürlüğe giren Kanun Hükmünde Kararnamelerle uygulamaya konulan tedbirlerin yargısal denetimine ilişkin olarak ulusal yargı organlarının yetkisi konusunda ortaya çıkan tartışmaya son vermiştir. Yürütme erki böylelikle idare mahkemelerini adı geçen Komisyonun kararlarına karşı itiraz edilebilecek yargı yeri olarak yetkilendirmiştir. Daha ileriki bir aşamada, idare mahkemeleri tarafından verilecek kararlar Anayasa Mahkemesi önünde bireysel başvuru konusu olabilecektir. Anayasa Mahkemesine yapılacak başvuru ve yüksek mahkemenin vereceği hükmün ardından, gerektiği takdirde herkes Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin öngördüğü hakların ihlal edildiği gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne de bireysel başvuru yapabilecektir.”

Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu ³⁷

Avrupa İnsan hakları Mahkemesine yapılan başvuruların yoğunluğu ve hacmi karşısında Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği tarafından Türkiye'ye “geçici bir çözüm” olarak yapılan “kamu görevlilerinin görevden alınmalarıyla ve ilintili diğer tedbirlerle ilgili münferit vakaların incelenmesinden sorumlu özel bir geçici kurul oluşturulması” teklifi, Venedik Komisyonu tarafından da desteklenmiştir.

Venedik Komisyonu, böyle bir kurulun esas amacının, tüm vakalara kişiye özgü muamele etmesi hukuk kurallarının temel ilkelerine saygılı olması, özel kanıtları incelemesi ve gerekçeli kararlar vermesi gerektiğini belirtmiştir.

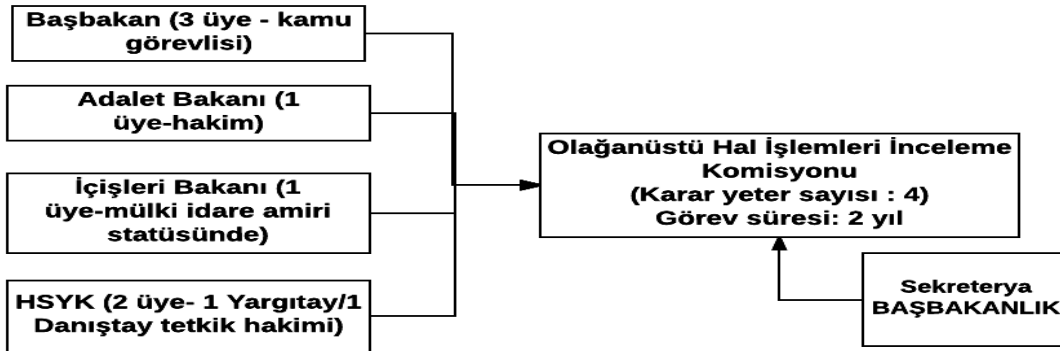
³⁷ Komisyonla ilişkin değerlendirme için bkz. Kerem Altıparmak, “685 sayılı KHK ile Kurulan OHAL Komisyonu Etkili Bir Hukuk Yolu mu?”, 23 Şubat 2017, İHOP yayınları, <http://www.ihop.org.tr/2017/03/15/685-sayili-khk-ile-kurulan-ohal-komisyonu-etkili-bir-hukuk-yolu-mu/>

“Bu kurul bağımsız ve tarafsız olmalı ve durumu öncesine döndürebilmek (status quo ante) ve/veya uygun olan yerlerde tazminat verebilmek için yeterli derecede yetkili kılınmalıdır. Kanun da böyle bir geçici kurulun kararlarının sonradan yargı denetimine tabi tutulmasına imkan tanımalıdır. Tazminat sınırları ve biçimleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve uluslararası insan hakları yükümlülüklerine uygun olarak özel bir olağanüstü hal sonrası mevzuatla Meclis tarafından belirlenebilir. Olağanüstü hal kanun hükmünde kararnamelerine dayanarak tasfiye edilmiş tüzel kişilikler ise sayıca az olduklarından davaları olağan usule uygun olarak mahkemelerce incelenebilir.”

Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği ile yapılan istişareler sonucunda “olağanüstü hal kapsamında, terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, aidiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olduğu gerekçesiyle başka bir idari işlem tesis edilmeksizin doğrudan kanun hükmünde kararname hükümleri ile tesis edilen işlemlere ilişkin başvuruları değerlendirmek ve karara bağlamak” amacıyla bir İnceleme Komisyonunun oluşturulması 23 Ocak 2017 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan 685 sayılı KHK ile hüküm altına alındı.

Komisyon Üyeleri

Venedik Komisyonu’nun Komisyonun bağımsız ve tarafsızlık ilkelerine yaptığı vurgunun aksine, Komisyon Üyeleri ihraç kararlarını onaylayan resmi makamlar tarafından atama yoluyla belirleneceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca bu kurulun sekretarya hizmetlerinin Başbakanlık tarafından yerine getirileceği ve yeterli sayıda personel atanacağı da KHK’nın 12. Maddesinde hüküm altına alınmıştır.

685 sayılı KHK'nın 1. Maddesinin 2. Fıkrasında Komisyonun 7 üyesinin olacağı, üyelerin üçünün kamu görevlileri arasından Başbakan tarafından, bir üyenin Adalet Bakanlığının merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan hâkim ve savcılar arasından Adalet Bakanı tarafından, bir üyenin mülki idare amirleri sınıfına mensup personel arasından İçişleri Bakanı tarafından, birer üye Yargıtay'da ve Danıştay'da görev yapan tetkik hâkimleri arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirleneceği yer almaktadır.

Komisyon Üyelerinin Seçimi

Kararnamenin Geçici 1. Maddesi ile Komisyonun ilk üyelerinin Resmi Gazetede yayınlandığı tarihten itibaren bir ay içinde seçileceğine ilişkin düzenleme yapılmış olmasına rağmen Komisyon üyeleri, Kararnamenin tarihinden yaklaşık 5 ay sonra belirlenmiş ve Komisyon üyelerinin kimlerden oluştuğu 17 Mayıs 2017 tarihli gazeteler tarafından duyurulmuştur.

Tablo: OHAL İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİ

	Adı Soyadı	Kurumu	Kamu Görevi	Komisyon Görevi
1	Selahaddin Mentеш	Adalet Bakanlığı	Müsteşar Yardımcısı	Başkan
2	Mehmet Karagöz	Yargıtay	Genel Sekreter Yardımcısı	Üye

3	Hakim Esat Işık	Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü	Daire Başkanı (Hakim)	Üye
4	Murat Aytaç	Danıştay	Tetkik Hâkim	Üye
5	Hasan Işıldak	İçişleri Bakanlığı	Mülkiye Başmüfettişi	Üye
6	Mustafa İkbâl	Millî Eğitim Bakanlığı	Atama Daire Başkanı	Üye
7	Salih Tanrıkulu	Devlet Denetleme Kurulu	Uzman	Üye

Üyelerin güvenceleri ve hakları

685 sayılı KHK'nın 4. Maddesinin 1.fıkrasında üyelerin süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez denmekle birlikte ilgili maddenin ilerleyen bentlerinde hangi koşullarda üyeliğin sona erdirileceği tanımlanmıştır. Bunların arasında e bendi, Komisyon üyelerinin bağımsızlığını ve tarafsızlığını ortadan kaldıracak bir güce sahiptir.

(...)

e) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olduğu gerekçesiyle hakkında Başbakanlıkça idari soruşturma başlatılması veya soruşturma izni verilmesi, hallerinin tespit edilmesi üzerine Komisyon tarafından üyeliğine son verilir.

Maddenin 1.fıkrasının ardına 694 sayılı KHK ile yeni bir fıkra eklenerek Komisyon üyeleri hakkında 1. Fıkranın (d) bendinde belirtilen suçlardan soruşturma açılması için izn verme yetkisi Başbakanlığa verilmiştir.

Maddenin 3. Fıkrası Komisyon üyelerinin sorumluluğuna ilişkin olup 690 sayılı KHK ile değiştirilmiştir³⁸.

“(3) Komisyon üyelerinin üyelik görevleri kapsamındaki karar, görev ve fiillerine ilişkin hukuki, idari, mali ve cezai sorumlulukları hakkında 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanununun 37 nci maddesi³⁹ uygulanır.” (690 sayılı KHK ile değiştirildi-Madde 52)

Komisyona Başvurular

Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonuna yapılacak başvurulara ve Komisyonun çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar Başbakanlık tarafından belirlenerek 12/07/2017 tarihli ve 30122 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlandı. Ardından Komisyona yapılacak başvuruların alınmaya başlanacağı tarih Başbakanlık tarafından 17 Temmuz 2017 olarak ilan edildi ve bu tarihte başlayan elektronik ortamdaki başvuru, evrak teslim ve başvuru alındı belgesi düzenleme işlemlerinin 14 Eylül 2017 Perşembe günü mesai saati bitiminde sona ereceği duyuruldu.

³⁸ Değiştirilen madde: “(3) 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun uyarınca Komisyon üyeleri için soruşturma yapılması Başbakan veya görevlendireceği bakanın iznine tabidir. Soruşturma izni verilmesi veya verilmemesine ilişkin kararlara karşı itirazlar Danıştay tarafından karara bağlanır.”

³⁹ Sorumluluk MADDE 37- (1) 15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemleri ile bunların devamı niteliğindeki eylemlerin bastırılması kapsamında karar alan, karar veya tedbirleri icra eden, her türlü adli ve idari önlemler kapsamında görev alan kişiler ile olağanüstü hal süresince yayımlanan kanun hükmünde kararnameler kapsamında karar alan ve görevleri yerine getiren kişilerin bu karar, görev ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz

Başbakanlık bünyesinde açılan web sitesinde yer alan duyuruda ayrıca, 25 Ağustos 2017 tarihli 693 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Komisyonun görev alanına giren konularda haklarında işlem tesis edilen gerçek ve tüzel kişiler için de başvuru işlemlerinin 25/08/2017 tarihinde başlayacağı ve altmış günlük sürenin son günü olan 23 Ekim 2017 Pazartesi günü mesai saati bitiminde sona ereceği de belirtildi⁴⁰.

İnceleme ve karar

685 sayılı KHK'nın 9. Maddesinde Komisyonun incelemelerini dosya üzerinden yapacağı hükme bağlanmıştır. Bu madde savunma hakkını ortadan kaldırmaktadır.

“Komisyonun incelemeyi dosya üzerinden yapacak olması savunma haklarını tamamıyla kullanılamaz kılmaktadır. Kişi veya kurum “terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu”na karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, aidiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olduğu gerekçesiyle” yaptırma uğramıştır. Ancak ne hangi yapı, oluşum veya grup olduğu kendisine bildirilmiştir ne de hangi davranışının iltisak veya irtibat olarak değerlendirildiği bellidir. Bu durumda yazılı başvuru yapan kişi veya kurumun söyleyebileceği iki şey vardır. Ya “ben hiçbir yapı, oluşum veya grupla” ilgili değilim diyeceklerdir ya da tek tek ilgili olabileceğini düşündükleri hangi örgütle bağlantılı olmadıklarını açıklayacaklardır.

Böylesi bir yolun, Anayasanın 38. maddesi “Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz” şeklindeki hükmüne ve AİHS’te açıkça belirtilmemiş olmasına rağmen, AİHM kararlarında adil yargılanma hakkının temelinde bulunan genel bir uluslararası ilke olduğu tespit edilen kişinin susma ve kendini suçlamaya zorlanamaması ilkesine de aykırıdır”⁴¹

Kararların uygulanması

Başvurunun kabulü halinde kararın uygulanmasına ilişkin usul, 685 Sayılı KHK'nın 10. Maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye 690 sayılı KHK ile yeni bir fıkra eklenmiştir.

*(...) bu kararlar ilk yapılan işlemin hukuka aykırı olduğu tespit edilmişse de ilk işlem iptal edilmiş olmamaktadır. Bu nedenle ilgili kişi veya kurumun status quo ante’ye dönmesi diye bir durum söz konusu olmamaktadır. Tam tersine kural “**daha önce istihdam edildikleri kurumlar dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarında** eski statülerine ve unvanlarına uygun kadro ve pozisyonlara” atama yapılacağını söylemektedir.”⁴² “... verilen karar bir iptal kararı olmadığı için geçmişe yönelik bir sonuç doğurmamakta, sadece geleceğe yönelik sonuç doğurmaktadır.”⁴³*

Yargı denetimi

685 sayılı KHK'nın 11. maddesi Komisyon kararlarına karşı itiraz yolunu düzenlemiştir. Buna göre itirazlar HSYK tarafından belirlenecek Ankara idare mahkemelerine yapılabilecek ve “ilgilinin en son görev yaptığı kurum veya kuruluş aleyhine” iptal davası açılabilir. Maddeye 690 sayılı KHK ile “Bu davalarda ayrıca Başbakanlığa husumet yöneltilemez.” İbaresini eklenmiştir. (690 sayılı KHK ile eklendi-Madde 54)

⁴⁰ Bkz. <https://ohalkomisyonu.basbakanlik.gov.tr/>

⁴¹ Altıparmak, Kerem, “685 sayılı KHK ile Kurulan OHAL Komisyonu Etkili Bir Hukuk Yolu mu?”, 23 Şubat 2017, İHOP yayınları, sh.10

⁴² İbid, sh.14

⁴³ İbid,sh.15

“Öncelikle kural doğal yargıç yerine HSYK tarafından “belirlenmiş” idare mahkemelerinin inceleme yapmasını öngörmektedir. HSYK’nin ve Türkiye’deki yargı yapılanmasının kurumsal sorunları düşünüldüğünde bu başlı başına bir sorundur. Kaldı ki, muhtemelen bu görevlendirmeye Ankara’daki birkaç mahkeme Görüldüğü gibi bu kural uyarınca kişi ve kurum hakkındaki ilk işlemi tesis eden Bakanlar Kurulu ve onun işlemi olan KHK değil, Komisyonun verdiği ret kararı dava edilebilmektedir.

Komisyonun başvuran kişinin iddiası terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisakı veya bunlarla irtibatı olmadığıdır. İlk işlemde buna nasıl karar verildiği belirsizdir. Kişi buna itiraz edecek ama bu sonuca nasıl ulaşıldığını bilmediği için etkili bir şekilde savunma yapamayacaktır. Ancak idari yargıda dava açıldığında da etkili bir savunma yapmasına izin verilmediğinden hareketle işlemin hukuka aykırılığını ileri süremeyecektir. Çünkü 685 sayılı KHK incelemenin etkili bir savunma sonrasında değil dosya üzerinden yapılmasını emretmektedir.”⁴⁴

685 sayılı KHK’ya 690 sayılı KHK ile eklenen bir madde ile Komisyon kararlarına karşı açılacak iptal davalarının hangi kurumlara kimler tarafından yapılacağı tarif edilmiştir

EK MADDE 1 – (1) Komisyon kararlarına karşı açılacak iptal davaları; (690 sayılı KHK ile eklendi-Madde 55)

- a) Kamu görevinden, meslekten veya görev yapılan teşkilattan çıkarılan ya da ilişkisi kesilenlerce en son görev yapılan kurum veya kuruluş,
- b) Devlet memurları ve işçiler dahil Türk Silahlı Kuvvetlerinden çıkarılanlarca Millî Savunma Bakanlığı,
- c) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilatlarından çıkarılanlarca İçişleri Bakanlığı,
- ç) Öğrencilikle ilişkisi kesilen öğrencilerce Millî Eğitim Bakanlığı,
- d) Kapatılan derneklerce İçişleri Bakanlığı,
- e) Kapatılan vakıflarca Vakıflar Genel Müdürlüğü,
- f) Kapatılan sendika, federasyon ve konfederasyonlarca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
- g) Kapatılan özel sağlık kuruluşlarınca Sağlık Bakanlığı,
- ğ) Kapatılan özel öğretim kurumları, özel öğrenci yurt ve pansiyonlarınca Millî Eğitim Bakanlığı,
- h) Kapatılan vakıf yükseköğretim kurumlarınca Millî Eğitim Bakanlığı,
- ı) Kapatılan özel radyo ve televizyon kuruluşlarınca Radyo ve Televizyon Üst Kurulu,
- i) Kapatılan gazete, dergi, yayınevi, dağıtım kanalı ve haber ajanslarınca Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü,
- j) Resen emekliye sevk edilmiş, kendi isteğiyle emekli olmuş, Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü hükümlerine göre meslekten veya Devlet memurluğundan çıkarılmış ya da müstafi sayılmış olup rütbeleri alınan Emniyet Teşkilatı personelince İçişleri Bakanlığı, aleyhine açılır.”

⁴⁴ İbid., sh. 16.

EK: OHAL Kararnameleri il Yapılan Mevzuat Düzenlemeleri (Liste)

KHK Sayı	KHK Tarih	Değişiklik Yapılan Kanunlar
668	27.07.2016	1612 sayılı Yüksek Askeri Şuranın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
668	27.07.2016	2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu
668	27.07.2016	2803 sayılı Jandarma Teşkilat Kanunu
668	27.07.2016	2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu
668	27.07.2016	353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Kanunu
668	27.07.2016	357 sayılı Askeri Hakimler kanunu
668	27.07.2016	3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
668	27.07.2016	6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununu
668	27.07.2016	6413 TSK Disiplin Kanunu
668	27.07.2016	652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
668	27.07.2016	652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
668	27.07.2016	667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
668	27.07.2016	926 sayılı TSK personel kanunu
668	27.07.2016	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
669	31.07.2016	1324 sayılı Genelkurmay Başkanının Görev ve Yetkilerine Ait Kanun
669	31.07.2016	1325 sayılı Milli Savunma Bakanlığı Görev ve Teşkilatı Hakkında Kanun
669	31.07.2016	1453 sayılı Zabitan ve Askeri Memurların Maaşatı Hakkında Kanun
669	31.07.2016	1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu
669	31.07.2016	1612 sayılı Yüksek Askeri Şuranın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun
669	31.07.2016	1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu
669	31.07.2016	211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu
669	31.07.2016	2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu
669	31.07.2016	2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu
669	31.07.2016	357 sayılı Askeri Hakimler Kanunu
669	31.07.2016	4566 sayılı Harp Okulları Kanunu
669	31.07.2016	4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanunu
669	31.07.2016	926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu
669	31.07.2016	Milli Savunma Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kurulması
670	17.08.2016	667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
670	17.08.2016	668 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
670	17.08.2016	669 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
671	17.08.2016	1324 sayılı Genelkurmay Başkanının Görev ve Yetkilerine Ait Kanunu
671	17.08.2016	1602 sayılı Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Kanunu
671	17.08.2016	2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu
671	17.08.2016	2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu
671	17.08.2016	2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu
671	17.08.2016	2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu
671	17.08.2016	3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanunu
671	17.08.2016	357 sayılı Askerî Hâkimler Kanunu

671	17.08.2016	4566 sayılı Harp Okulları Kanunu
671	17.08.2016	5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu
671	17.08.2016	6586 sayılı Millî Mayın Faaliyet Merkezi Kurulmasına İlişkin Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
671	17.08.2016	926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu
673	1.09.2016	667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
673	1.09.2016	669 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
674	1.09.2016	1111 sayılı Askerlik kanunu
674	1.09.2016	1325 sayılı Milli Savunma Bakanlığı teşkilat kanunu
674	1.09.2016	2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı kanunu
674	1.09.2016	2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri kanunu
674	1.09.2016	2920 sayılı Türk Sivil Havacılık kanunu
674	1.09.2016	3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
674	1.09.2016	4636 sayılı Milli Savunma Bakanlığı Akaryakıt ve NATO POL tesisleri işletme başkanlığı kanunu
674	1.09.2016	6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile diğer aletler hakkında kanun
674	1.09.2016	6245 sayılı Harcırah kanunu
674	1.09.2016	652 Sayılı Milli Eğitim bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Kanunu
674	1.09.2016	657 sayılı Harita Genel Komutanlığı Kanunu
674	1.09.2016	6721 sayılı, Türkiye Maarif Vakfı Kanunu
674	1.09.2016	Kayımlık Yetkisinin Devri ve Tasfiye'ye ilişkin düzenleme
675	29.10.2016	669 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
675	29.10.2016	670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
675	29.10.2016	674 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
676	29.10.2016	1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu
676	29.10.2016	1111 sayılı Askerlik Kanunu
676	29.10.2016	1325 sayılı Millî Savunma Bakanlığı Görev ve Teşkilâtı Hakkında
676	29.10.2016	1453 sayılı Zabitan ve Askeri Memurların Maaşatı Hakkında Kanun
676	29.10.2016	190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
676	29.10.2016	211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu
676	29.10.2016	2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu”
676	29.10.2016	2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu
676	29.10.2016	2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu
676	29.10.2016	2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu
676	29.10.2016	2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu
676	29.10.2016	2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu
676	29.10.2016	2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun
676	29.10.2016	3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
676	29.10.2016	3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu
676	29.10.2016	3238 sayılı Savunma Sanayii Müsteşarlığının Kurulması kanunu
676	29.10.2016	3670 Sayılı Millî Piyango Teşkiline Dair Kanun
676	29.10.2016	3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu
676	29.10.2016	3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu

676	29.10.2016	375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
676	29.10.2016	4566 sayılı Harp Okulları Kanunu
676	29.10.2016	4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanunu
676	29.10.2016	5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu
676	29.10.2016	5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu
676	29.10.2016	6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun
676	29.10.2016	6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu
676	29.10.2016	6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu
676	29.10.2016	652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
676	29.10.2016	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
676	29.10.2016	659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde
676	29.10.2016	663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
676	29.10.2016	6721 sayılı Türkiye Maarif Vakfı Kanunu
676	29.10.2016	926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu
678	22.11.2016	1111 sayılı Askerlik Kanunu
678	22.11.2016	1325 sayılı Millî Savunma Bakanlığı Görev ve Teşkilâtı Hakkında Kanun
678	22.11.2016	1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu
678	22.11.2016	2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu
678	22.11.2016	3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanunu
678	22.11.2016	3269 sayılı Uzman Erbaş
678	22.11.2016	3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu
678	22.11.2016	3621 sayılı Kıyı Kanunu
678	22.11.2016	375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
678	22.11.2016	4456 sayılı Türkiye Kalkınma Bankası Anonim Şirketinin Kuruluşu Hakkında Kanun
678	22.11.2016	4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun
678	22.11.2016	4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
678	22.11.2016	4925 sayılı Karayolu Taşıma
678	22.11.2016	5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol.
678	22.11.2016	5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun
678	22.11.2016	5411 sayılı Bankacılık Kanunu
678	22.11.2016	5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu
678	22.11.2016	6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun
678	22.11.2016	926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu
679	6.01.2017	670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
679	6.01.2017	672 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
679	6.01.2017	673 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
679	6.01.2017	675 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
679	6.01.2017	677 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
679	6.01.2017	678 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
680	6.01.2017	1111 sayılı Askerlik Kanunu
680	6.01.2017	1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun
680	6.01.2017	1481 sayılı Asayişe Müessir Bazı Fiillerin Önlenmesi Hakkında Kanun

680	6.01.2017	210 sayılı Değerli Kağıtlar Kanununa bağlı "Değerli Kağıtlar Tablosu"nun (11) numaralı sırası yürürlükten kaldırılmıştır.
680	6.01.2017	233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
680	6.01.2017	2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanun
680	6.01.2017	2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu
680	6.01.2017	2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu
680	6.01.2017	2797 sayılı Yargıtay Kanunu
680	6.01.2017	2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu
680	6.01.2017	2893 sayılı Türk Bayrağı Kanunu
680	6.01.2017	2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu
680	6.01.2017	2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu
680	6.01.2017	2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu
680	6.01.2017	320 sayılı Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
680	6.01.2017	3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu
680	6.01.2017	3466 sayılı Uzman Jandarma Kanunu
680	6.01.2017	357 sayılı Askeri Hakimler Kanunu
680	6.01.2017	3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
680	6.01.2017	3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
680	6.01.2017	375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
680	6.01.2017	399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi
680	6.01.2017	442 sayılı Köy Kanunu
680	6.01.2017	4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
680	6.01.2017	5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun
680	6.01.2017	5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
680	6.01.2017	5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu
680	6.01.2017	5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu
680	6.01.2017	5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
680	6.01.2017	5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu
680	6.01.2017	5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu
680	6.01.2017	6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu
680	6.01.2017	6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun
680	6.01.2017	6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun
680	6.01.2017	6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun
680	6.01.2017	6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun
680	6.01.2017	6245 sayılı Harcırah Kanunu
680	6.01.2017	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
680	6.01.2017	6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun
681	6.01.2017	1325 sayılı Milli Savunma Bakanlığı Görev ve Teşkilatı Hakkında Kanuna
681	6.01.2017	211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun
681	6.01.2017	237 sayılı Taşıt Kanununun
681	6.01.2017	257 sayılı Er ve Erbaş Harçlıkları Kanununun
681	6.01.2017	2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanununun
681	6.01.2017	3212 sayılı Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun

681	6.01.2017	3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununun
681	6.01.2017	4678 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde İstihdam Edilecek Sözleşmeli Subay ve Astsubaylar Hakkında Kanunun
681	6.01.2017	5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun
681	6.01.2017	5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun
681	6.01.2017	5715 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Hasta Besleme Kanununun
681	6.01.2017	6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununun
681	6.01.2017	6756 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirlerin Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesi Hakkında Kanunun 106 ncı maddesinin yedinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.
681	6.01.2017	926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun
682	23.01.2017	Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
684	23.01.2017	3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
684	23.01.2017	4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
684	23.01.2017	5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılınması Hakkında Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
684	23.01.2017	5411 sayılı Bankacılık Kanunu
684	23.01.2017	6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
684	23.01.2017	6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
684	23.01.2017	6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
684	23.01.2017	6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
684	23.01.2017	6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
685	23.01.2017	Olağanüstü hal kapsamında Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu kurulması hakkında Kanun Hükmünde Kararname
687	9.02.2017	2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
687	9.02.2017	298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
687	9.02.2017	4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
687	9.02.2017	5411 sayılı Bankacılık Kanunu
687	9.02.2017	5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
687	9.02.2017	6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
687	9.02.2017	652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
687	9.02.2017	6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)
689	29.04.2017	670 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin
689	29.04.2017	675 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin
690	29.04.2017	1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir
690	29.04.2017	1325 sayılı Millî Savunma Bakanlığı Görev ve Teşkilatı Hakkında Kanuna
690	29.04.2017	2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının
690	29.04.2017	2547 sayılı Yükseköğrenim Kanunu
690	29.04.2017	2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun
690	29.04.2017	2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun

690	29.04.2017	2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununa
690	29.04.2017	2797 sayılı Yargıtay Kanunu
690	29.04.2017	2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun
690	29.04.2017	442 sayılı Köy Kanununun
690	29.04.2017	5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun
690	29.04.2017	5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına (j) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.
690	29.04.2017	5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun
690	29.04.2017	5442 sayılı İl İdaresi Kanununun
690	29.04.2017	5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu
690	29.04.2017	5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun
690	29.04.2017	5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun
690	29.04.2017	5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu
690	29.04.2017	6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu
690	29.04.2017	6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunun
690	29.04.2017	6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun
690	29.04.2017	6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanununun
690	29.04.2017	6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununa
690	29.04.2017	6586 sayılı Millî Mayın Faaliyet Merkezi Kurulmasına İlişkin Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun
690	29.04.2017	6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun
690	29.04.2017	6756 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması ve Milli Savunma Üniversitesi Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesi Hakkında Kanunun
690	29.04.2017	685 sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin
690	29.04.2017	926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun
694	25.08.2017	1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu
694	25.08.2017	1111 sayılı Askerlik Kanunu
694	25.08.2017	1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun
694	25.08.2017	1325 sayılı Milli Savunma
694	25.08.2017	1700 sayılı Dahiliye Memurları Kanunu
694	25.08.2017	2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
694	25.08.2017	2313 sayılı Uyuşturucu
694	25.08.2017	2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanun
694	25.08.2017	2547 sayılı Yükseköğrenim Kanunu
694	25.08.2017	2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu
694	25.08.2017	2659 sayılı Adli Tıp Kurumu
694	25.08.2017	2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu
694	25.08.2017	2802 sayılı Hakim ve Savcılar Kanunu
694	25.08.2017	2803 sayılı Jandarma Teşkilat
694	25.08.2017	2937 sayılı Devlet İstihbarat
694	25.08.2017	2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun
694	25.08.2017	3065 sayılı KatmaDeğer Vergisi
694	25.08.2017	3201 sayılı Emniyet Teşkilatı

694	25.08.2017	3238 sayılı Savunma Sanayi
694	25.08.2017	3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu
694	25.08.2017	3535 sayılı Umumi Mülhak
694	25.08.2017	3713 sayılı Terörle Mücadele
694	25.08.2017	375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
694	25.08.2017	4045 sayılı Güvenlik soruşturması
694	25.08.2017	442 sayılı Köy Kanunu
694	25.08.2017	4566 sayılı Harp Okulları Kanunu
694	25.08.2017	4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları
694	25.08.2017	4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi
694	25.08.2017	5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi
694	25.08.2017	5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
694	25.08.2017	5202 sayılı Savunma Sanayi
694	25.08.2017	5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun
694	25.08.2017	5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
694	25.08.2017	5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
694	25.08.2017	5275 sayılı Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazı
694	25.08.2017	5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama şekli Hakkında Kanun
694	25.08.2017	5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
694	25.08.2017	5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları
694	25.08.2017	5668 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Beslenme Kanunu
694	25.08.2017	6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu
694	25.08.2017	6100 sayılı Hukuk Mahkemeleri Kanunu
694	25.08.2017	6102 sayılı Ticaret Kanunu
694	25.08.2017	6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun
694	25.08.2017	6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu
694	25.08.2017	6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu
694	25.08.2017	6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma
694	25.08.2017	652 sayılı Kanun Hükmünde kararname
694	25.08.2017	657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
694	25.08.2017	6586 sayılı Millî Mayın Faaliyet Merkezi Kurulmasına İlişkin Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
694	25.08.2017	663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
694	25.08.2017	6754 sayılı Birlikçilik Kanunu
694	25.08.2017	6756 sayılı Olağanüstü
694	25.08.2017	678 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
694	25.08.2017	6831 sayılı Orman Kanunu
694	25.08.2017	685 sayılı Kanun Hükmünde Kararname
694	25.08.2017	7258 sayılı Futbol
694	25.08.2017	926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu